

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Inowrocław 2024

Zamawiający:

Gmina Inowrocław
ul. Królowej Jadwigi 43
88-100 Inowrocław

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej
– Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	9
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy.....	9
1.2. Analiza SWOT	13
1.3. Potencjał gminy.....	16
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	17
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	18
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Inowrocław.....	35
3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych.....	35
3.2. System powiązań przyrodniczych	41
3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.....	45
3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.....	50
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	58
4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.....	58
4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	63
4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.....	66
4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.....	68
4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego	68
4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	70
4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	74
4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ...	75
4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	75
4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	77
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	78
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy.....	83
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	83
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	87
Spis tabel i rysunków.....	95

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego gminy Inowrocław, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026,
- Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Inowrocław wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarstwo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Inowrocław zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Inowrocław, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2023 – 2026

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2023 – 2026 przyjęty został uchwałą Rady Ministrów nr 242 z dnia 8 grudnia 2023 r.

Celem programu jest zapewnienie efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami poprzez m.in. ochronę i zarządzanie zabytkami o wyjątkowej wartości, podnoszenie wiedzy o zasobach

zabytkowych kraju, cyfryzację i podniesienie jakości prowadzonych postępowań administracyjnych czy zwiększenie zastosowania nowych technologii. Dokument jest głównym dokumentem strategicznym niezbędnym do realizacji ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Najważniejszymi celami programu są:

- Ochrona i zarządzanie zabytkami o wyjątkowej wartości poprzez m.in.:
 - model i system wartościowania zabytków;
 - plany zarządzania dla pomników historii;
 - wsparcie procesu tworzenia planów ochrony parków kulturowych;
 - system bezpieczeństwa zabytków;
 - projektowanie konserwatorskie.
- Cyfryzacja i podniesienie jakości prowadzenia postępowań administracyjnych poprzez m.in.:
 - cyfryzację procesu inwestycyjno-budowlanego w zakresie ochrony zabytków;
 - opracowanie i realizację programu szkoleń specjalistycznych dla pracowników wojewódzkich urzędów ochrony zabytków.
- Zwiększenie zastosowania nowych technologii w ochronie zabytków poprzez m.in.:
 - wdrożenie i rozwój programu wsparcia zarządzania dziedzictwem archeologicznym (AZP+);
 - digitalizację i udostępnianie zasobu archiwalnego;
 - rozwój portalu zabytek.pl.
- Edukacja i podnoszenie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego poprzez m.in.:
 - włączenie edukacji ochrony zabytków do programów nauczania w szkołach;
 - kampanie społeczno-edukacyjne dotyczące zagrożeń dla dziedzictwa kulturowego;
 - wsparcie merytoryczne służb mundurowych oraz organów wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących przestępczości przeciwko zabytkom.
- Wzmacnianie narzędzi ochrony zabytków wobec zmian klimatycznych poprzez m.in.:
 - wsparcie procesu tworzenia gminnych programów opieki nad zabytkami;
 - warsztaty konserwatorskie – praktyka prac konserwatorskich;
 - wzmacnianie kompetencji zawodów rzemieślniczych;
 - inwestycje w obiektach zabytkowych – szkolenia dla samorządów.

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030 jest wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa, w ramach którego wyznaczono takie kierunki

działań jak ochrona zasobów kulturowych oraz poszerzenie oferty kulturalnej. Zgodnie z powyższymi oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ przyjęta została uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku.

Celem nadrzędnym Strategii jest: „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich”.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, dla których określone zostały następujące cele główne i operacyjne:

— Obszar Społeczeństwo:

- Cel główny: 1. Skuteczna edukacja:
 - Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
 - Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach,
 - Kształtowanie środowiska edukacyjnego,
 - Rozwój szkolnictwa wyższego,
- Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo:
 - Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
 - Rozwój wrażliwy społecznie,
 - Zdrowie,
 - Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
 - Sport i aktywność fizyczna.

— Obszar Gospodarka:

- Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka:
 - Odbudowa gospodarki po COVID-19,
 - Innowacyjna gospodarka–nauka, badania i wdrożenia,
 - Rozwój przedsiębiorczości,
 - Rozwój sektora rolno-spożywczego,
 - Rozwój turystyki,
 - Internacjonalizacja gospodarki,
 - Nowoczesny rynek pracy,

— Obszar Przestrzeń:

- Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:

- Infrastruktura rozwoju społecznego,
- Środowisko przyrodnicze,
- Przestrzeń kulturowa,
- Przestrzeń dla gospodarki,
- Infrastruktura transportu,
- Infrastruktura techniczna,
- Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne,
- Potencjały endogeniczne.

— Obszar Spójność:

- Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo:
 - Transport publiczny,
 - Cyfryzacja,
 - Bezpieczeństwo,
 - Współpraca dla rozwoju regionu.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa kujawsko-pomorskiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Inowrocław na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy

Podsumowanie sfery społecznej

Liczba ludności na przestrzeni ostatnich lat utrzymuje się na względnie stałym poziomie, z niedużą tendencją wzrostową, co związane jest z sąsiedztwem Inowrocławia, w którym zachodzi proces suburbanizacji. Przyrost naturalny na terenie gminy zanotował z kolei spadek, przyjmując w ostatnich latach wartości ujemne.

Porównując powiat inowrocławski, na przestrzeni lat 2019-2023 zaobserwowano spadek liczby ludności o 5,79%. Analogiczna sytuacja występuje również w odniesieniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie również obserwuje się zmniejszanie liczby ludności. Oznacza to że gmina cechuje się relatywnie korzystną sytuacją demograficzną.

Na terenie gminy rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a maleje liczba osób w wieku produkcyjnym, co wskazuje na postępujący proces starzenia społeczeństwa. Jest to sytuacja spójna z ogólnokrajowymi zmianami demograficznymi. W przyszłości może to przekształceniem sfery społeczno-gospodarczej oraz wzrostem obciążenia ekonomicznego społeczeństwa, jak również koniecznością rozwoju infrastruktury opiekuńczej i zdrowotnej. W wyniku postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, wśród beneficjentów pomocy społecznej coraz częściej będą osoby starsze, w tym o ograniczonej samodzielności, chore i niepełnosprawne. Obecnie główny ciężar opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi spoczywa na ich rodzinach i na jednostce samorządu terytorialnego. W związku z tym jednym z kluczowych zadań spoczywającym na Ośrodku Pomocy Społecznej staje się zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych dla mieszkańców gminy Inowrocław.

Pozytywnym aspektem ostatnich lata jest spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

W zakresie poziomu edukacji, wyniki uzyskiwane przez uczniów szkół podstawowych na terenie gminy w egzaminie ósmoklasisty są w zdecydowanej większości niższe od średniej dla powiatu inowrocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

Na terenie gminy prowadzone są różnorodne zajęcia, wydarzenia dla różnych grup wiekowych. Kluczową rolę w kształtowaniu oferty kulturalnej odgrywają: Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach, Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie oraz jednostki oświatowe, których działalność uzupełniają stowarzyszenia. Funkcjonuje tu rozwinięta infrastruktura sportowa oraz działa wiele organizacji pozarządowych realizujących działania w sferze sportu i rekreacji.

Gmina Inowrocław posiada dobre warunki dla rozwoju turystyki wypoczynkowej. Do walorów turystycznych zaliczyć można: zachowane dziedzictwo kulturowe, bogatą historię, korzystne położenie oraz walory krajoznawcze z zachowanymi naturalnymi krajobrazami.

Elementem podnoszącym atrakcyjność gminy są przebiegające przez jej teren szlaki turystyczne oraz rozwinięta oferta noclegowo-gastronomiczna.

Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej jest ograniczony. Podstawową opiekę zapewniają niepubliczne ośrodki zdrowia, natomiast dostęp mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają podmioty zlokalizowane w pobliskich miastach, głównie w Inowrocławiu.

Do pozytywnych aspektów zaliczyć można również wzrost aktywności społecznej mieszkańców przejawiający się poprzez rosnącą frekwencję wyborczą na przestrzeni ostatnich lat oraz liczbę funkcjonujących organizacji pozarządowych. Udział mieszkańców w wyborach, czy uczestnictwo i działalność w stowarzyszeniach o charakterze kulturalnym, ekologicznym i społecznym wpływa również na promocję regionu. Wobec tego istotna jest intensyfikacja działalności kulturalnej i społecznej, poprzez tworzenie miejsc i warunków do spotkań, społecznej integracji, aktywizacji, pielęgnowania lokalnych wartości i tradycji. Wsparcie aktywności społecznej wpływa pozytywnie na wzrost samoświadomości lokalnej mieszkańców oraz przyczynia się do budowania kapitału społecznego.

W zakresie bezpieczeństwa zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w innych gminach. Gmina Inowrocław uznawane jest jako miejsce spokojne.

Podsumowanie sfery gospodarczej

Istotną rolę w gospodarce gminy Inowrocław odgrywa rolnictwo. Koncentracja obiektów handlowo-usługowych występuje przede wszystkim w miejscowości Jaksice.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz spadek bezrobocia, co jest związane z rozwojem gospodarczym. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej na przestrzeni analizowanych lat może przynieść korzyści dla gminy. Nowo powstałe przedsiębiorstwa generują nowe miejsca pracy, co może przyczynić się do dalszego spadku bezrobocia w regionie. Ponadto, poprawia to sytuację finansową gminy poprzez wzrost dochodów z podatków i opłat lokalnych. Na terenie gminy dominują mikroprzedsiębiorstwa, które są w stanie dostosować swoją ofertę i strategię marketingową do specyfiki lokalnego rynku. Mikroprzedsiębiorstwa są ważnym źródłem zatrudnienia i rozwoju lokalnego, jednak z drugiej strony, ich niewielka skala działalności może utrudniać rozwój i konkurencję z większymi firmami na rynku krajowym i międzynarodowym. Na obszarze gminy nie została wyznaczona strefa inwestycyjna.

Głównymi obszarami w gminie Inowrocław przeznaczonymi dla rozwoju funkcji gospodarczych są tereny położone przy północno-wschodniej części Inowrocławia w okolicy skrzyżowaniu dróg krajowych nr 15 i 25 (obwodnica Inowrocławia) oraz w kierunku południowo-wschodnim (miejscowość Sikorowo) i południowo-zachodnim (miejscowość Batkowo) od Inowrocławia.

Podsumowanie sfery przestrzennej

Gmina posiada atrakcyjne położenie geograficzne, tj. w sąsiedztwie Inowrocławia oraz komunikacyjne, tworzone przez główne szlaki drogowe tj. drogi krajowe nr 15 i 25. Podstawowym zagrożeniem jest rosnące natężenie ruchu na powyższych drogach.

Obszary w bezpośrednim sąsiedztwie Inowrocławia, podlegają procesowi suburbanizacji tj. rozwojowi osadnictwa. Na pozostałym obszarze przeważa rolnictwo. Głównym ośrodkiem usługowo-społecznym jest miejscowość Jaksice.

Pod względem środowiskowym, obszar gminy posiada umiarkowane walory przyrodnicze. Obszar gminy jest w większości bezleśny a istniejące lasy odgrywają jedynie uzupełniającą rolę w systemie przyrodniczym gminy. Z form ochrony przyrody na obszarze gminy wyznaczone zostały: obszar chronionego krajobrazu Lasów Balczewskich oraz 52 pomniki przyrody i jedna aleja dębowa. Ponadto przez obszar gminy przebiegają korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym.

Przeważają gleby dobrej i średniej jakości, wobec czego gmina posiada potencjał dla rozwoju produkcji rolniczej.

Stan środowiska przyrodniczego ocenić można jako średni. Na obszarze gminy występuje zanieczyszczenie powietrza oraz zły stan wód powierzchniowych. Pozytywnym aspektem jest natomiast dobry stan wód podziemnych oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, głównie instalacji fotowoltaicznych oraz siłowni wiatrowych. Ponadto realizowane są również działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

Na terenie gminy następuje rozwój mieszkalnictwa. Standard mieszkań jest zróżnicowany, ale obserwuje się poprawę stanu technicznego zasobu mieszkaniowego. Ponadto na rozwój mieszkalnictwa na danym terenie wpływ ma również jego uzbrojenie w infrastrukturę techniczną.

Na obszarze gminy wyznaczona została aglomeracja ściekowa Inowrocław o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 78 198, która obejmuje infrastrukturę kanalizacyjną składającą się z sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych w Inowrocławiu. W 2022 r. procent budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej wyniósł 18,9%. Aglomeracja oprócz miasta Inowrocław obejmuje miejscowości: Cieślin (w części), Gnojno (w części), Kłopot (w części), Jacewo (w części), Sójkowo (w części), Komaszycy (w części), Marulewy (w części), Jaksice (w części), Strzemkowo (w części), Sławęcinek (w części), Sławęcín (w części), Kruśliwiec (w części), Trzaski (w części) oraz Batkowo (w części). W pozostałych częściach gminy, niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. W przypadku infrastruktury wodociągowej,

do sieci podłączonych w 2022 r. było 96,7% budynków mieszkalnych. Wskazuje to na dużą dysproporcję pomiędzy poziomem skanalizowania i zwodociągowania gminy. Obszar gminy jest zaopatrywany w wodę z wodociągów publicznych grupowego zaopatrzenia: Strzemkowo, Dziennice, Cieślin, Łojewo, Jaksice oraz Tupadły.

Na tutejszym terenie funkcjonuje sieć gazowa. Brak jest natomiast sieci ciepłowniczej. Budynki ogrzewane są z indywidualnych i lokalnych kotłowni. Cały obszar gminy jest zelektryfikowany i istnieje tutaj uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku na terenach swoich posesji. Część miejscowości posiada dostęp do światłowodu

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
• wzrost liczby ludności, • duża liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym, • aktywność społeczna mieszkańców, • funkcjonowanie wielu organizacji, klubów i stowarzyszeń pozarządowych, • podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych, • pozyskiwanie przez Gminę Inowrocław środków zewnętrznych, • dostęp do szkolnictwa podstawowego na terenie gminy, • dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, • dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna). • funkcjonowanie instytucji kultury, • organizacja wielu imprez i wydarzeń kulturalnych, w tym m.in. Stoły Wielkanocne, Międzynarodowe Mistrzostwa Rzeźbienia, Plener Malarski, Święto Dyni, Gala Stanisławy, Carving, • funkcjonowanie wielu instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoją podstawowe potrzeby oraz udzielają	• ujemny przyrost naturalny, • rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym, • różnica pomiędzy liczbą zameldowanych mieszkańców, a liczbą rzeczywiście zamieszkujących gminę, • brak funkcjonujących żłobków i klubów dziecięcych na obszarze gminy, • mała liczba uczniów w gminnych szkołach, w stosunku do osób w wieku szkolnym mieszkających na terenie gminy, • trudne warunki mieszkaniowe wielu rodzin.

pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują, funkcjonowanie na terenie gminy Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie oraz Domu Dziennego Pobytu „Senior+” w Żalinowie, funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej w Łojewie, spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.	
Szanse	Zagrożenia
napiływ nowych mieszkańców, urozmaicenie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury, rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia, pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.	postępujący proces starzenia się społeczeństwa, konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych gminach, bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
wzrost liczby podmiotów gospodarczych, wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców, położenie gminy przy Inowrocławiu, pozwalające nawiązywać atrakcyjne kontakty handlowe, zmniejszający się poziom bezrobocia,	brak firm o dużym zatrudnieniu na terenie gminy, brak wyznaczonej strefy inwestycyjnej na obszarze gminy, zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym, emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych.
Szanse	Zagrożenia
wzrost gospodarczy kraju, możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju turystyki, budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne.	zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej, wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny

Mocne strony	Słabe strony
• dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne, • przebiegające przez obszar gminy drogi krajowe nr 15 i 25, • duża liczba linii kolejowych, • sąsiedztwo Inowrocławia, • działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg. • liczne szlaki turystyczne przebiegające przez gminę, • Askaukalis w Kruszy Zamkowej, • bogate dziedzictwo niematerialne, na które składa się kultura ludowa Kujaw Zachodnich, • dostęp do sieci gazowej w kilku miejscowościach, • rozbudowana sieć wodociągowa zaopatrująca niemal wszystkich mieszkańców gminy w wodę, • zadowalający stan sieci elektroenergetycznej, • brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy, • uporządkowany system gospodarki odpadami. • występujące walory przyrodnicze w tym znajdujący się na terenie gminy Obszar Chronionego Krajobrazu, • inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.	• obwarunkowe położenie gminy wokół miasta, • zły stan techniczny części dróg, • niedostateczna sieć ścieżek rowerowych. • niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, • korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, • brak szybkiego Internetu w części gminy, • niewielka ilość osób podłączonych do sieci gazowej w skali gminy, ze względu na funkcjonowanie sieci na niewielkim obszarze. • bardzo niska lesistość, • presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione, • brak występujących obszarów o znacznej różnorodności krajobrazowej, ekosystemowej, siedliskowej i gatunkowej. • rozproszony układ osadniczy, • występujący obszar szczególnego zagrożenia powodzią.
Szanse	Zagrożenia
• pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej, • położenie nad rzeką Noteć, • wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych, • ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, • promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej,	• ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej. • niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, • degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza), • nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze), • presja urbanizacyjna i turystyczna, • rosnące koszty inwestycji, • ograniczona dostępność do terenów inwestycyjnych umożliwiających w gminie realizację niezbędnych inwestycji, • rosnąca produkcja odpadów komunalnych,

• powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów,• wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.	• rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej,• ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach,• niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał gminy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednio lub pośrednio dla mieszkańców gminy.

Do głównych atutów Gminy, świadczących o jego potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

a) zasoby (charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, którymi gmina dysponuje):

- atrakcyjne położenie w sąsiedztwie Inowrocławia, dróg krajowych oraz na przecięciu linii kolejowych o znaczeniu państwowym,
- występowanie w większości, na obszarze gminy dobrych jakościowo gleb,
- spokojna okolica,
- obiekty zabytkowe,
- dziedzictwo kulturowe Kujaw.

b) produkty i usługi (materialne produkty, zdarzenia oraz usługi, które są oferowane przez Gminę Inowrocław):

- dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż pożarna), który budzi poczucie bezpieczeństwa i spokoju w opinii publicznej wśród mieszkańców gminy,
- dostęp do infrastruktury sportowej i kultury,
- prowadzenie inwestycji infrastrukturalnych, z których znaczna część dofinansowywana jest ze środków zewnętrznych,
- funkcjonująca sieć wodociągowa zwiększająca atrakcyjność osiedleńczą i gospodarczą Gminy,
- dostęp do sieci gazowej,
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, które ograniczają emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego,
- działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz infrastruktury towarzyszącej,

— dostęp do szkolnictwa podstawowego oraz przedszkoli.

Potencjał rozwojowy Gminy opiera się głównie na wymienionych powyżej zasobach i produktach przyrodniczo-krajobrazowych, historycznych i kulturowych.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój Gminy Inowrocław. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwiązująca problem.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy określono przyczyny, problemy i jej potrzeby rozwojowe, które przedstawiono.

Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy Inowrocław

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (m.in. kanalizacja, gaz ziemny, światłowód), niewystarczająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery), niewystarczająca oferta kulturalna i sportowa dostosowana dla młodych ludzi, brak atrakcyjnych miejsc pracy na terenie gminy.	Starzenie się społeczeństwa (wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym)	zwiększenie wyznaczonych obszarów pod budownictwo jednorodzinne, kompleksowe wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną, efektywne zagospodarowanie terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery). dostosowanie oferty kulturalnej i sportowej do potrzeb młodych ludzi, utworzenie placówek opieki dla dzieci do lat 3 lub wprowadzenie instrumentów zachęty do tworzenia się nowych placówek w tym zakresie, dostosowanie w pełni placówek przedszkolnych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, zniesienie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom starszym oraz niepełnosprawnym, zwiększanie oferty aktywizacyjnej dla osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym.
brak wyznaczonej strefy inwestycyjnej, z przywilejami podatkowymi, niewystarczająca promocja oferty inwestycyjnej Gminy, wyższa atrakcyjność inwestycyjna sąsiednich ośrodków miejskich.	Niewystarczająco rozwinięty sektor przedsiębiorstw (zbyt mało miejsc pracy, brak ofert pracy dla osób o wysokich kwalifikacjach)	wyznaczenie strefy inwestycyjnej w sąsiedztwie dróg krajowych, poprawa stanu dróg lokalnych i dojazdowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu ułatwienia skomunikowania z terenami inwestycyjnymi, wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, wprowadzenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, ryzyko przedostawania się nieczystości ciekłych z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych, wykorzystywanie przez mieszkańców w zakresie spalania wysokoemisyjnych paliw.	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	rozbudowa sieci kanalizacyjnej, wsparcie dla mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, zwiększenie świadomości ekologicznej w zakresie spalania paliw wysokoemisyjnych, zastosowanie na szerszą skalę instrumentów zachęcających do montażu odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Inowrocław

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W roku 2030 Gmina Inowrocław jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, wypoczynku, rekreacji i pracy oraz inwestowania, wykorzystującym walory środowiska i położenia oraz rozwój technologii zapewniających dostęp do sprawnej i bezpiecznej infrastruktury, przy jednoczesnym skutecznym zaspokojeniu potrzeb mieszkańców dzięki wykorzystaniu ich zaangażowania i potencjału intelektualnego oraz wspólnej sprawności organizacyjnej jednostek ją tworzących.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 3 cele strategiczne, tj. w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Wymiar społeczny:

- Wysoki kapitał ludzki i społeczny,

Wymiar gospodarczy:

- Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o bliskość miasta Inowrocław,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

- Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny	1.1. Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa
		1.2. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie
		1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna
		1.4. Budowanie marki turystycznej
Gospodarczy	2. Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o bliskość miasta Inowrocław	2.1. Oferta inwestycyjna gminy o wysokim potencjale
		2.2. Rozbudowana infrastruktura techniczna
		2.3. Dobre warunki dla rozwoju mieszkalnictwa
Przestrzenny	3. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	3.1. Adaptacja do zmian klimatu
		3.2. Dobra jakość środowiska przyrodniczego
		3.3. Ukształtowany ład przestrzenny

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny:

- Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa,
- Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie,
- Cel operacyjny 1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna,
- Cel operacyjny 1.4. Budowanie marki turystycznej.

Kapitał ludzki odnosi się do umiejętności, wiedzy, doświadczenia i zdolności ludzi w danej społeczności, natomiast kapitał społeczny do jakości relacji i sieci społecznych. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego w gminie oznacza inwestowanie w edukację, szkolenia, zdrowie i rozwijanie umiejętności mieszkańców, a także współpracę, dzielenie się zasobami oraz wzajemne wsparcie i zaufanie między różnymi grupami społecznymi. Wysoki kapitał ludzki i społeczny wpływa przede wszystkim na poprawę jakości życia poprzez m.in. przyczynianie się do wzrostu gospodarczego za pomocą przyciągania inwestorów oraz dostarczania wyższej jakości produktów i usług przez wykwalifikowanych mieszkańców. Ważnym aspektem jest również zacieśnienie więzi społecznych, co ułatwia wspólną realizację projektów i rozwiązywanie problemów społecznych. W ramach rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego zwiększona zostanie jakość i oferta edukacyjna oraz opieka nad dziećmi do lat 3 poprzez m.in. doposażenie jednostek oświatowych i placówek opiekuńczych. Takie działania przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz realizacji założonych celów. Ważne jest, aby gmina inwestowała zarówno w kapitał ludzki, jak i społeczny. Rozwój kapitału ludzkiego może prowadzić do wzrostu kapitału społecznego i odwrotnie. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego w gminie są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się wspierają. Inwestowanie w rozwój umiejętności mieszkańców oraz wzmocnienie więzi społecznych może znacznie przyczynić się do trwałego i zrównoważonego rozwoju lokalnej społeczności.

Kluczową rolę w budowaniu, utrzymaniu i wzmocnieniu kapitału społecznego w społecznościach odgrywają stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które działają w głównej mierze na rzecz społeczności lokalnych, zwracając uwagę na konkretnie identyfikowane problemy i potrzeby. Poprzez budowanie zaufania, wspieranie aktywności obywatelskiej, tworzenie sieci społecznych, rozwijanie umiejętności i aktywizację przestrzeni publicznej, różnego rodzaju stowarzyszenia i organizacje pozarządowe przyczyniają się do zwiększenia zaangażowania mieszkańców w życie społeczności lokalnej, co przyczynia się do trwałego i zrównoważonego rozwoju społecznego. Z tego powodu jednym z wyznaczonych kierunków działań jest wsparcie organizacji pozarządowych. Jego realizacja z pewnością wpłynie na poprawę kapitału społecznego i ludzkiego w gminie.

W ramach celu operacyjnego „Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa” przewidziane są działania na rzecz upowszechniania kultury i dziedzictwa kulturowego, w tym opieki nad obiektami zabytkowymi. Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny poprzednich pokoleń, a także dorobek czasów współczesnych. Jest to wartość materialna i niematerialna określająca pochodzenie i kulturę. Dziedzictwo kulturowe jest fundamentem tożsamości danej społeczności, dlatego ważna jest jego ochrona w celu zachowania dorobku dla przyszłych pokoleń. W ramach działań związanych z dziedzictwem kulturowym planuje się ochronę zasobów kulturowych oraz poszerzenie oferty kulturalnej, a także edukację mieszkańców w zakresie zachowania i pielęgnowania dziedzictwa kulturowego regionu.

Kolejnym aspektem jest aktywizacja i pomoc społeczna, w szczególności przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W tym zakresie zaplanowano realizację nowych programów aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych, likwidację barier architektonicznych, wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej, utworzenie Centrum Usług Społecznych oraz zapewnianie wsparcia dla osób z uzależnieniami. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w tym zakresie i powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne. Aktywizacja mieszkańców wykluczonych społecznie zachęca ich do uczestnictwa w różnych inicjatywach społecznych, programach i projektach. Dzięki temu mają oni możliwość nawiązania kontaktów z innymi mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami. Aktywność taka przyczynia się do wzrostu zaufania, współpracy i rozwoju społeczności lokalnej, a w dalszej perspektywie do rozwoju kapitału społecznego i ludzkiego gminy.

Trzeci cel ma za zadanie zwiększenie atrakcyjności infrastruktury i oferty sportowej oraz rekreacyjnej. Planuje się stworzenie i modernizację obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy, co przyczyni się do rozwoju oferty turystycznej oraz napływu osób odwiedzających. Tereny wypoczynkowo-rekreacyjne oraz miejsca spędzania czasu wolnego wpłyną także na wzrost aktywności ruchowej mieszkańców oraz spowodują ogólną poprawę kondycji fizycznej i zdrowotnej. Działania dla osób młodych sprzyjają rozwojowi społeczno-ekonomicznemu jednostki samorządu terytorialnego, gdyż to młodzi ludzie stanowią siłę napędową współczesnych społeczeństw. Powyższe czynniki społeczne mają wpływ na trwalsze budowanie relacji społecznych oraz na poprawę tożsamości lokalnej. Ponadto tworzą podstawę do rozwoju społecznego i gospodarczego. Aktywne społeczeństwo wpływa m.in. na wzrost aktywności organizacji pozarządowych, działających na rzecz rozwoju lokalnego i

podniesienia poziomu życia mieszkańców. Realizacja wyżej określonych celów operacyjnych poprawi jakość życia mieszkańców oraz uatrakcyjni wizerunek gminy.

Budowanie marki turystycznej przez gminę to złożony proces, który wymaga strategicznego planowania i zaangażowania lokalnej społeczności, przedsiębiorców oraz władz. Działania mające na celu stworzenie silnej marki turystycznej mogą przynieść liczne korzyści, takie jak rozwój gospodarczy, zwiększenie liczby turystów i promocję lokalnych produktów. Jednym z głównych rezultatów działań gminy może być rozwój marki gastronomicznej. Włączenie w promocję lokalnych produktów sprawi, że gastronomia stanie się integralną częścią całej oferty turystycznej.

Tabela 6. Cel strategiczny 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta edukacyjno-kulturowa					
Zwiększenie jakości edukacji	- wzrost jakości edukacji - poprawa dostępu do edukacji - poprawa bazy obiektów oświatowych - wzrost dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	- Liczba zrealizowanych projektów poprawiających jakość edukacji; - Liczba wyposażonych jednostek oświatowych; - Liczba wybudowanych żłobków.	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne (m.in. Ministerstwo Kultury) i zagraniczne; - Rządowy program Maluch +.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Jednostki oświatowe.	do 2030
Ochrona zasobów kulturowych	- poprawa stanu terenów i obiektów zabytkowych - wzrost świadomości społecznej dotyczącej zachowania dziedzictwa kulturowego - organizacja wydarzeń historyczno-turystycznych	- Liczba zabytków i obiektów zabytkowych, których stan technicznych uległ poprawie; - Liczba zorganizowanych działań o tematyce kształtowania dziedzictwa kulturowego; - Liczba zorganizowanych wydarzeń historyczno-turystycznych;	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne (m.in. Ministerstwo Kultury) i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Jednostki kultury; - Jednostki oświatowe.	do 2030
Poszerzenie oferty kulturalnej	- obiekty kultury w dobrym stanie technicznym - poprawa dostępności mieszkańców do usług kultury - integracja społeczeństwa - rozwój oferty kulturalnej i dotarcie do szerszego grona odbiorców	- Liczba zrealizowanych działań z zakresu poszerzania oferty kulturalnej.	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne (m.in. Ministerstwo Kultury) i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Jednostki kultury; - Jednostki oświatowe.	do 2030
Wsparcie organizacji pozarządowych	- integracja społeczeństwa - polepszenie jakości życia mieszkańców - wzrost udziału mieszkańców w życiu publicznym gminy	- Liczba organizacji pozarządowych uczestnicząca w życiu publicznym gminy; - Liczba projektów realizowanych z organizacjami pozarządowymi.	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Jednostki kultury.	do 2030
Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie					
Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych	- wzrost dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnością	- Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych; - Liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych;	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Gminny Ośrodek Pomocy	do 2030

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	- rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów - nowe programy aktywizujące osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami, - rozwój usług opiekuńczych - zwiększona liczba obiektów dla osób starszych i niepełnosprawnych	- Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze; - Liczba uczestników działań aktywizujących; - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem; - Liczba obiektów dla osób starszych i niepełnosprawnych.		Spółdzielni w Inowrocławiu.	
Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym	- zwiększona liczba programów profilaktycznych - spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej	- Liczba programów profilaktycznych; - Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny; - Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej.	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.	do 2030
Zapewnienie form wsparcia dla osób z uzależnieniami	- rozwinięta oferta pomocy skierowana dla osób z uzależnieniami - aktywizacja osób wykluczonych społecznie z powodu uzależnień	- Liczba przeprowadzonych działań z zakresu wsparcia dla osób z uzależnieniami.	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.	do 2030
Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług społecznych	- utworzenie Centrum Usług Społecznych	- Funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.	do 2030
Cel operacyjny 1.3.					
Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna					
Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	- rozwój oferty spędzania wolnego czasu - wzrost liczby obiektów i obszarów sportowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych - rozwój oferty turystycznej - promocja gminy	- Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych; - Liczba wyznaczonych nowych obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych; - Liczba zorganizowanych wydarzeń;	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030

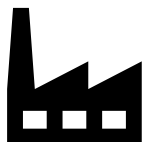
Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		- Liczba wybudowanych lub doposażonych placów zabaw; - Liczba utworzonych terenów spacerowych;			
Cel operacyjny 1.4. Budowanie marki turystycznej					
Działania informacyjno – promocyjne we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	- budowa marki gastronomicznej - promocja produktów lokalnych - poszerzenie oferty hostelowej	- Liczba przeprowadzonych działań informacyjno-promocyjnych	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o bliskość miasta Inowrocław:

- Cel operacyjny 2.1. Oferta inwestycyjna gminy o wysokim potencjale,
- Cel operacyjny 2.2. Rozbudowana infrastruktura techniczna,
- Cel operacyjny 2.3. Dobre warunki dla rozwoju mieszkalnictwa.

Na terenie gminy Inowrocław zdiagnozowano problem niewystarczająco rozwiniętego sektora przedsiębiorstw, co przejawia się w zbyt małej liczbie miejsc pracy oraz braku ofert zatrudnienia osób o wysokich kwalifikacjach. Mieszkańcy gminy znajdują jednak prace na terenie pobliskiego Inowrocławia, gdzie funkcjonują specjalne tereny i strefy przemysłowo-inwestycyjne, skupiające zakłady pracy. W związku z tym gmina powinna skoncentrować się na wyznaczeniu i promocji nowych terenów inwestycyjnych oraz wprowadzaniu instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Realizacja działań w tych kierunkach prowadzi do zwiększenia liczby przedsiębiorców na swoim terenie, powstanie nowych miejsc pracy oraz wzrostu poziomu wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

W przeprowadzonej ankiecie wśród mieszkańców wskazano na zły stan techniczny dróg i infrastruktury okołodrogowej, co świadczy o dużej potrzebie poprawy infrastruktury drogowej. Wychodząc temu naprzeciw, Gmina zaplanowała działania z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej i okołodrogowej. Mają one posłużyć m.in. polepszeniu stanu dróg, poprawy komfortu transportu drogowego, skrócenia czasu dojazdów oraz wzrostowi bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

Dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej wpływa na możliwość prowadzenia inwestycji na danym obszarze, podwyższając jego atrakcyjność inwestycyjną. W związku z powyższym do kierunków zaliczono również rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i teleinformatycznej. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej wpływa nie tylko na poprawę bezpieczeństwa i zwiększenie jakości życia mieszkańców, ale także na możliwość lepszego funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozbudowa infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb związanych z rozwojem inwestycji.

W Strategii wyznaczono również kierunki działań związane ze wsparciem transportu publicznego oraz budową dróg dla rowerów. Mają one na celu stworzenie wspólnego miejskiego systemu transportu, który wpłynie na spełnienie potrzeby mobilności osób oraz gospodarki w Inowrocławiu i jego obszarze funkcjonalnym, przy zapewnieniu lepszej jakości życia.

Wysoka dostępność i jakość technologii cyfrowych podnosi zarówno poziom życia mieszkańców, jak i sprawne funkcjonowanie i rozwój gospodarki. W obliczu dynamicznie rosnącego zapotrzebowania na technologie cyfrowe najistotniejsze jest wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do Internetu szerokopasmowego o wysokich przepustowościach. W związku z tym przewiduje się rozbudowę światłowodowej sieci telekomunikacyjnej oraz sieci komórkowej.

Gmina Inowrocław zlokalizowana jest w sąsiedztwie Inowrocławia, który podlega procesowi suburbanizacji. Należy dążyć do wzrostu konkurencyjności gminy na rynku mieszkaniowym, aby przyciągnąć nowych mieszkańców i deweloperów. Do głównych zadań w tym zakresie zaliczyć można: wyznaczanie nowych obszarów pod rozwój mieszkalnictwa, co wpłynie na poprawę standardów urbanistycznych i planowany rozwój zabudowy, wdrożenie szybszego procesowania postępowań administracyjnych dotyczących inwestycji mieszkaniowych, które mają zachęcić potencjalnych deweloperów do inwestycji. Istotna jest także promocja terenów pod zabudowę mieszkaniową, pozwalająca dotrzeć do szerszego grona deweloperów. Ponadto jednym z zadań własnych samorządu gminnego jest prowadzenie polityki sprzyjającej zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli. W ramach tego obowiązku na gminie ciąży także zobowiązanie utrzymania substancji mieszkaniowej w należyтым stanie, w tym konieczność przeprowadzania wymaganych napraw i remontów swoich zasobów mieszkaniowych. Z tego powodu wyznaczono niniejszy kierunek zadań, w ramach którego zakłada się nie tylko ich modernizację, ale również budowę nowych gminnych obiektów mieszkalnych. Działania te poprawią stan techniczny budynków i lokali oraz estetykę zasobu mieszkaniowego gminy, przez co pozytywnie wpłyną na poprawę jej wizerunku i zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców.

Tabela 7. Cel strategiczny 2. Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o bliskość miasta Inowrocław

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Oferta inwestycyjna gminy o wysokim potencjale					
Wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych	- wyznaczenie i promocja nowych terenów inwestycyjnych - większa liczba realizowanych działań na rzecz pozyskania nowych inwestorów - wzrost potencjału gospodarczego regionu - wzrost dochodów gminy - tworzenie nowych miejsc pracy	- Powierzchnia terenów inwestycyjnych; - Liczba utworzonych zakładów pracy na terenach inwestycyjnych;	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030
Cel operacyjny 2.2.					
Rozbudowana infrastruktura techniczna					
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej i okołodrogowej	- dobry stan techniczny dróg - poprawa komfortu transportu drogowego - wzrost liczby miejsc parkingowych - zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń - rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych - wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego - dobrze oświetlone drogi - podniesienie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego - chodniki w dobrym stanie technicznym	- Długość zmodernizowanych dróg; - Liczba miejsc parkingowych; - Liczba wybudowanych punktów ładowania pojazdów elektrycznych; - Liczba punktów rozbudowanego lub zmodernizowanego oświetlenia ulicznego. - Długość wybudowanych i zmodernizowanych chodników;	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Właściciele i Zarządcy dróg.	do 2030
Modernizacja infrastruktury wodociągowej	- wysokiej jakości infrastruktura wodociągowa, - zapewnienie bieżących dostaw wody, - stacje uzdatniania wody w dobrym stanie.	- Liczba awarii sieci wodociągowej; - Liczba wybudowanych i zmodernizowanych stacji uzdatniania wody.	- Budżet gminy; - NFOŚiGW w Warszawie; - WFOŚiGW; - KPGK Sp. z o.o.; - PROW 2021-2027; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	- wysokiej jakości infrastruktura kanalizacyjna - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci kanalizacyjnej - wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków - wzrost liczby zbiorników bezodpływowych - zbiorniki bezodpływowe w dobrym stanie technicznym - efektywnie funkcjonujący gminny zakład usług komunalnych	- Długość sieci kanalizacyjnej; - Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej; - Udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich; - Liczba rozbudowanych i zmodernizowanych oczyszczalni ścieków; - Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków; - Liczba wyremontowanych zbiorników bezodpływowych.	- Budżet gminy; - PROW 2021-2027 - Środki własne mieszkańców; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Mieszkańcy gminy.	do 2030
Wsparcie transportu publicznego	- poprawa komfortu transportu drogowego i kolejowego - zmniejszenie wykluczenia komunikacyjnego - zwiększenie dostępności autobusowego transportu publicznego - zwiększenie mobilności osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej możliwości przemieszczania się (m.in. seniorzy czy dzieci i młodzież) - zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń - skrócenie czasu podróży transportem publicznym	- Liczba wybudowanych i zmodernizowanych przystanków komunikacji autobusowej; - Liczba utworzonych obiektów infrastruktury P&R i B&R; - Liczba zmodernizowanych stacji kolejowych.	- Budżet gminy; - PKP; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030
Rozbudowa sieci teleinformatycznej i elektroenergetycznej	- zwiększony dostęp mieszkańców do sieci światłowodowej - rozbudowana przewodowa i bezprzewodowa infrastruktura teleinformatyczna - sieć elektroenergetyczna w dobrym stanie technicznym	- Liczba gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do sieci światłowodowej; - Długość sieci elektroenergetycznej; - Liczba poważnych awarii sieci elektroenergetycznej.	- Budżet gminy; - Środki własne podmiotów zewnętrznych; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Podmioty zewnętrzne.	do 2030
Budowa sieci szkieletowej tras rowerowych	- zmniejszenie natężenia ruchu na drogach - zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń - przeniesienie ruchu rowerowego na wyznaczone drogi dla rowerów	- Długość dróg dla rowerów;	- Budżet gminy; - Środki własne podmiotów zewnętrznych;	- Urząd Gminy Inowrocław; - Podmioty zewnętrzne.	do 2030

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	- zapewnienie spójnej sieci dróg dla rowerów - wzmocnienie potencjału turystyki rowerowej		- Fundusze krajowe i zagraniczne.		
Cel operacyjny 2.3.					
Dobre warunki dla rozwoju mieszkalnictwa					
Wspieranie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkaniowego	- wzrost liczby mieszkań - wzrost liczby mieszkańców - wzrost dochodów gminy związanych z podatkiem od nieruchomości - promocja gminy	- Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie gminy; - Liczba osób meldujących się na terenie gminy.	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030
Modernizacja obecnych budynków i mieszkań komunalnych oraz budowa nowych	- dobry stan techniczny komunalnego zasobu mieszkaniowego - wzrost liczby budynków i mieszkań komunalnych	- Liczba zmodernizowanych budynków i mieszkań komunalnych; - Liczba wybudowanych nowych budynków komunalnych.	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

- Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu,
- Cel operacyjny 3.2. Dobra jakość środowiska przyrodniczego,
- Cel operacyjny 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny.

Zaplanowane działania w ramach celu 3 przyczyniają się do poprawy stanu środowiska oraz zrównoważonego rozwoju i prawidłowe funkcjonowanie gminy. Cechą zrównoważonego i harmonijnego rozwoju jest równowaga pomiędzy tymi elementami, która polega na wyodrębnieniu mocnych stron każdego elementu i niwelowaniu działań powodujących negatywne skutki i konsekwencje.

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja). Biorąc powyższe pod uwagę, gmina zaplanowała działania z zakresu realizacji działań niskoemisyjnych i poprawy jakości powietrza, w tym termomodernizacji budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu ochronę zasobów środowiska przyrodniczego, edukacji ekologicznej oraz racjonalnej gospodarki odpadami, w tym wsparcie działań na rzecz skutecznego usuwania azbestu.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględniając uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jeden z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności gminy. Uporządkowana przestrzeń wpływa na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie gminy, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca jej przestrzeń oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi. Istotnymi elementami każdego układu przestrzennego jest również infrastruktura techniczna i komunikacyjna oraz środowisko przyrodnicze i kulturowe.

Jednym z kierunków działań jest także współpraca gminy na poziomie ponadlokalnym, która w głównej mierze polegać będzie na dążeniu do wspólnej realizacji określonych działań, służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu tutejszemu regionowi. Gmina Inowrocław należy m.in. do Lokalnej Grupy Działania. W ich ramach realizować będą zintegrowane, kompleksowe projekty dotyczące podniesienia jakości infrastruktury czy wzrostu potencjału gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców. Właściwie zaplanowane i przeprowadzone inwestycje ponadlokalne mogą znacznie przyczynić się do długoterminowego i zrównoważonego rozwoju gminy.

Tabela 8. Cel strategiczny 3. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu					
Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego	– spadek emisji zanieczyszczeń – poprawa komfortu cieplnego w budynkach – poprawa efektywności energetycznej budynków – dostępność nowoczesnych rozwiązań technicznych – adaptacja do zmian klimatu – poprawa stanu środowiska – wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza	– Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych; – Liczba budynków mieszkalnych i obiektów publicznych poddanych termomodernizacji; – Liczba przeprowadzonych działań niskoemisyjnych.	– Budżet gminy; – Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; – NFOŚiGW; – WFOŚiGW; – Fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Inowrocław; – Podmioty prywatne; – Właściciele i zarządcy obiektów.	do 2030
Rozwój odnawialnych źródeł energii	– wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii – dostępność nowoczesnych rozwiązań technicznych – poprawa efektywności energetycznej budynków – wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza	– Liczba wybudowanych instalacji OZE; – Produkcja energii cieplnej oraz elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE.	– Budżet gminy; – Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; – NFOŚiGW w Warszawie; – WFOŚiGW; – Fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Inowrocław; – Podmioty prywatne; – Właściciele i zarządcy obiektów.	do 2030
Cel operacyjny 3.2. Dobra jakość środowiska przyrodniczego					
Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	– zasoby przyrodnicze gminy w dobrym stanie – stała kontrola stanu środowiska przyrodniczego – wzrost powierzchni objętej ochroną prawną	– Liczba zrealizowanych działań z zakresu utrzymania istniejących obszarów zieleni urządzonej oraz tworzenie nowych lokalnych i regionalnych terenów zieleni; – Powierzchnia terenów zieleni; – Powierzchnia obszarów objętych ochroną prawną.	– Budżet gminy; – Budżet RDOŚ; – Fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Inowrocław; – RDOŚ.	do 2030
Sprawny system gospodarowania odpadami	– funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi	– Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny; – Ilość azbestu poddanego utylizacji; – Ilość folii rolniczej poddanego utylizacji;	– Budżet gminy; – Fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	- prawidłowe gromadzenie i pozbywanie się odpadów przez mieszkańców, w tym odpadów z działalności rolniczej - spadek udziału wyrobów azbestowych	- Liczba zlikwidowanych tzw. „dzikich wysypisk”;			
Cel operacyjny 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny					
Współpraca gminy na poziomie ponadlokalnym	- realizacja działań i inwestycji ponadlokalnych - dobra współpraca z innymi jednostkami samorządowymi	- Liczba zrealizowanych działań i inwestycji ponadlokalnych.	- Budżet gminy; - Środki własne jednostek zewnętrznych; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław; - Lokalna Grupa Działania; - Starostwo Powiatowe w Inowrocławiu; - Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	do 2030
Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego	- rozwój nowej zabudowy z zachowaniem przyjętego ładu przestrzennego	- Liczba sporządzonych i poddanych aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.	- Budżet gminy.	- Urząd Gminy Inowrocław	do 2030
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	- podniesienie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy; - uporządkowanie i zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznych; - spójna struktura urbanistyczna terenów zabudowanych;	- Liczba zrealizowanych działań rewitalizacyjnych; - Powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji;	- Budżet gminy; - Fundusze krajowe i zagraniczne.	- Urząd Gminy Inowrocław;	do 2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Inowrocław

3.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Inowrocław jest gminą wiejską położoną w południowo-środkowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie inowrocławskim i niemal okalającą ze wszystkich stron miasto Inowrocław. Jednostka samorządowa podzielona jest na następujące sołectwa: Batkowo, Cieślin, Czyste, Gnojno, Góra, Jacewo, Jaksice, Kłopot, Komasyce, Krusza Duchowna Krusza Zamkowa, Latkowo, Łąkocin, Łojewo, Marcinkowo, Miechowice, Olszewice, Orłowo, Piotrkowice, Pławin, Radłówek, Sikorowo, Sławęcinek, Słońsko, Trzaski, Tupadły oraz Żalinowo. Siedzibą organów gminy jest miasto Inowrocław, gdzie mieści się również siedziba administracji samorządowej na szczeblu powiatowym.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego² powierzchnia gminy Inowrocław wynosi 17 165 ha, co stanowi 16,93% powierzchni powiatu inowrocławskiego i 0,96% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego. W strukturze funkcjonalnej gminy największy udział procentowy w powierzchni jednostki stanowią użytki rolne.

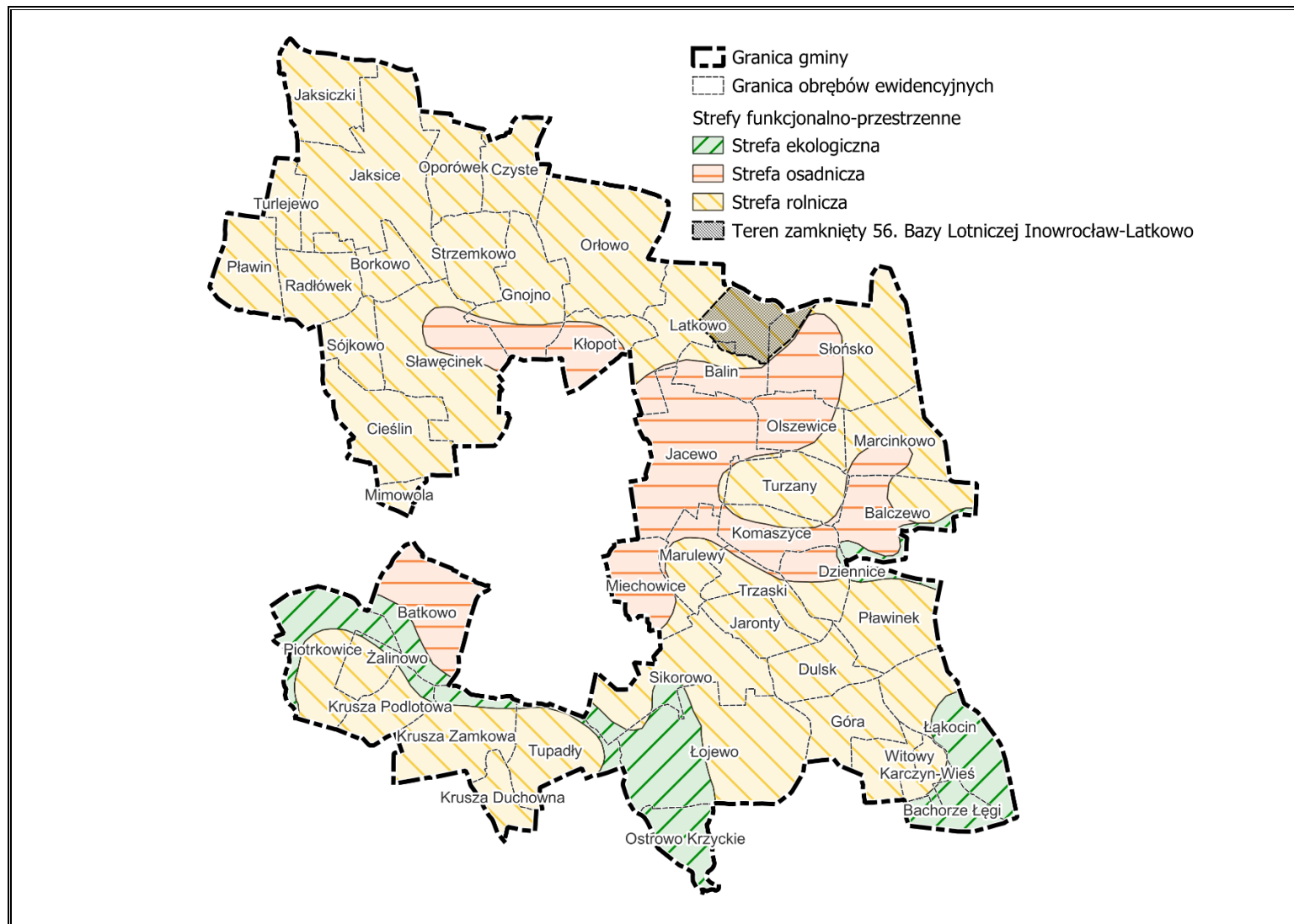
Gmina charakteryzuje się rolniczym charakterem i niedużym udziałem lasów w strukturze użytkowania gruntów. W poszczególnych miejscowościach dominuje zabudowa jednorodzinna wraz z zabudową zagrodową, uzupełniona o podstawowe funkcje usługowe. Część gminy granicząca bezpośrednio z miastem Inowrocław, jest rejonem najintensywniejszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Obszary i tereny usługowe oraz produkcyjno-magazynowe występują pojedynczo wśród zabudowy mieszkaniowej.

W strukturze gminy wyróżnić można trzy następujące strefy (jednostki) struktury przestrzennej:

- ekologiczną – obejmującą przede wszystkim dolinę Noteci, która tworzy ciągi ekologiczne oraz obszary leśne i zadrzewione w południowo-wschodniej części gminy.
- osadniczą – obejmującą tereny w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Inowrocław tj. obecne i przyszłe obszary przewidziane do intensywnej zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej, związane z procesem suburbanizacji Inowrocławia,
- rolniczą – obejmującą pozostałą część gminy, wskazaną do intensyfikacji produkcji rolnej.

² Dostępne dane GUS z 2014 r.

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Strefy funkcjonalno-przestrzenne

Źródło: Opracowanie własne

W sferze rozwoju przestrzennego, gmina nie posiada występujących znaczących przeszkód ograniczających rozwój sieci osadniczej. Do mniej znaczących wymienić można głównie tereny zamknięte w użytkowaniu wojskowym, gleby wysokich klas, tereny o niekorzystnych warunkach hydrogeologicznych, bariery fizycznogeograficzne (głównie Noteć z doliną) oraz linie komunikacyjne. Większość wsi posiada znaczące możliwości rozwojowe w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej, wypełniającej niezainwestowane przestrzenie. Rozwój tego typu zabudowy jest najbardziej pożądanym ze względów ekonomicznych, ekologicznych i związanych z racjonalizacją zarządzania gminą (realizacja zadań własnych).

Natomiast głównymi obszarami w gminie Inowrocław przeznaczonymi dla rozwoju funkcji gospodarczych (w tym lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych) są tereny położone przy północno-wschodniej części Inowrocławia w okolicy skrzyżowaniu dróg krajowych nr 15 i 25 (obwodnica Inowrocławia) oraz w kierunku południowo-wschodnim (miejscowość Sikorowo) i południowo-zachodnim (miejscowości Batkowo) od Inowrocławia.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną identyfikuje się na podstawie zróżnicowań fizycznogeograficznych, a także aktualnego stanu i predyspozycji dla jego zmiany w zakresie pełnionych funkcji. Pod tym względem gmina jest jednostką jednorodną.

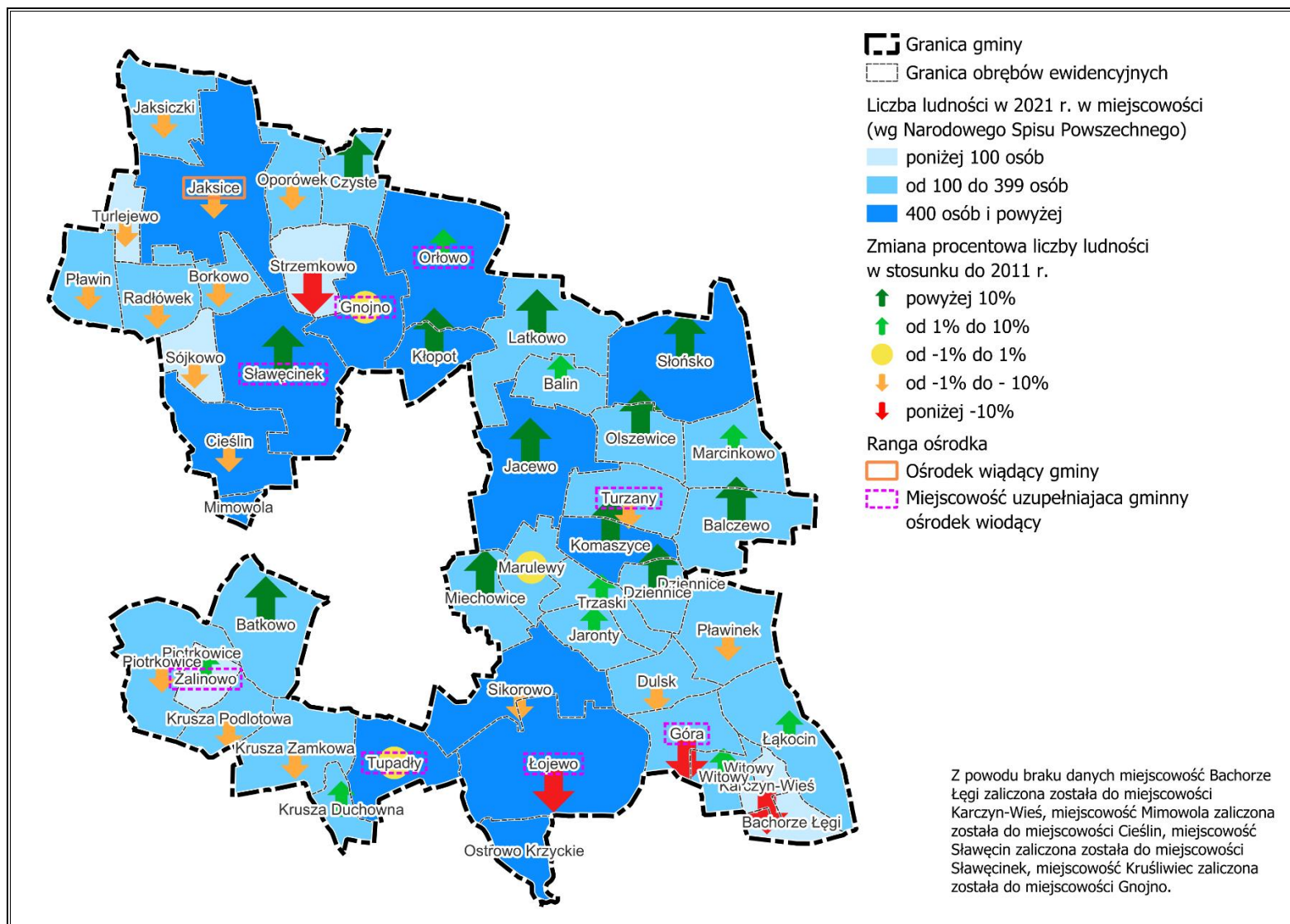
Do najważniejszych determinantów warunkujących rozwój gminy należy:

- podmiejskie położenie warunkujące przebieg większości procesów społeczno-gospodarczych na terenie gminy. Na terenie gminy nie wykształcił się ośrodek centralny, który byłby miejscem koncentracji działalności prowadzonych dla ludności całej gminy. Brakuje typowej hierarchii sieci osadniczej, wynikającej z rozmieszczenia usług, co oznacza, że mieszkańcy w dużym stopniu zależą od miasta Inowrocław w zakresie miejsc pracy oraz dostępu do usług komercyjnych i publicznych.
- struktura przestrzenna miejscowości – większość miejscowości w gminie posiada niewielkie centralne obszary, gdzie koncentrują się lokalne usługi i handlu, otoczone przez zabudowę wielodrożną. Zdecydowana większość miejscowości cechuje się zabudową stosunkowo mało intensywną, rozmieszczoną wzdłuż dróg, bez wykształcenia lokalnych centrów. Zabudowa jest mało intensywna, głównie rozciągnięta wzdłuż dróg, bez wykształconych lokalnych centrów. W związku z tym, liczba ludności poszczególnych miejscowości nie ma większego znaczenia, ponieważ jest ona silnie rozproszona, co utrudnia realizację zadań samorządowych, np. w zakresie infrastruktury technicznej.
- powiązania komunikacyjne z Inowrocławiem – miasto Inowrocław, posiada stosunkowo duży potencjał społeczno-gospodarczy, stanowi węzeł komunikacyjny, w którym zbiegają się linie kolejowe oraz drogi - krajowe, wojewódzkie i część powiatowych. Układ dróg na

terenie gminy jest skoncentrowany wokół Inowrocławia, co zapewnia korzystne powiązania komunikacyjne, umożliwiające szybki dojazd do miasta(niewielkie odległości i krótki czas jazdy w transporcie indywidualnym).

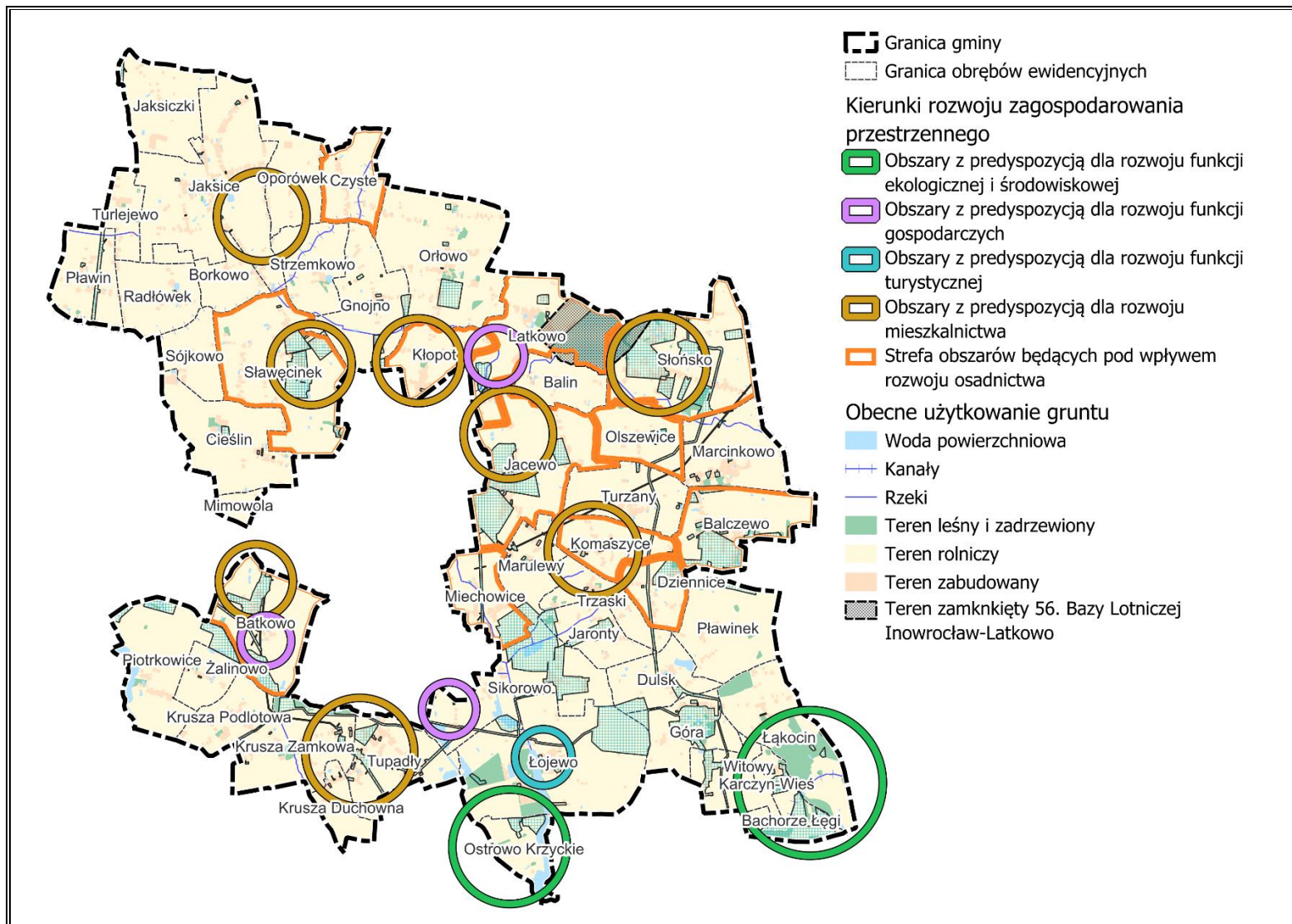
- liczba sieć małych i średnich miejscowości - bardzo duża liczba miejscowości, w tym duża liczba miejscowości małych lub średniej wielkości. Oznacza to w praktyce brak możliwości wyposażenia większości z nich w instytucje usług publicznych – mogą one działać tylko w niewielkiej ich liczbie, co oznacza, że mieszkańcy większości miejscowości muszą wyjechać poza swoje miejsce zamieszkania dla zaspokojenia nawet podstawowych potrzeb.
- większość powierzchni posiadająca dobre lub bardzo dobre warunki rozwoju rolnictwa, co jest czynnikiem wpływającym ograniczająco na możliwości rozwoju działalności pozarolniczych. Dobre warunki rozwoju rolnictwa wyjaśniają genezę stosunkowo dużego rozproszenia zabudowy.
- warunki fizyczno-geograficzne, które są w niewielkim stopniu zróżnicowane – krajobraz gminy jest równinny, pozbawiony lasów.

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Struktura osadnicza

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Zagospodarowanie terenu

Źródło: Opracowanie własne

3.2. System powiązań przyrodniczych

Gmina Inowrocław zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do nadwiślańskiej dzielnicy klimatycznej. Klimat na tym terenie określany jest, jako umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez ścierające się ze sobą kontynentalne i oceaniczne masy powietrza. Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około 550 mm. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi od 230 do 240 dni. Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi ok. -1°C, a w lipcu ok. 19°C, co przekłada się na średnią roczną temperaturę wynoszącą około 8,5°C.

Obszar gminy Inowrocław jest niemal bezleśny. Lesistość na tutejszym terenie wynosi zaledwie 1,9%. Podstawowym gatunkiem lasotwórczym w gminie Inowrocław jest sosna (65%), natomiast do pozostałych, uzupełniających gatunków należą m.in. topola, olcha, brzoza i dąb.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy znajdują się:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Balczewskich,
- 52 pomniki przyrody i jedna aleja dębowa.

Przez obszar gminy przebiega dział wodny I rzędu oddzielający dorzecza Odry i Wisły. W dorzeczu Wisły leży północno-wschodnia część gminy, która odwadniana jest kilkoma ciekami wpadającymi do Kanału Parchańskiego. Przeważająca część gminy Inowrocław leży natomiast w dorzeczu rzeki Odry i odwadniana jest przez Noteć i jej dopływy (część centralna i południowa) oraz rzekę Smyrnia i Kanał Smyrnia (część północna), chociaż w rzeczywistości obszary te traktować należy jako lokalne tereny bezodpływowe. Część gminy w kierunku południowo-wschodnim od Inowrocławia znajduje się w zlewni cząstkowej cieką biegącego od Turzan w kierunku południowo-zachodnim i uchodzącego do Jeziora Szarlej oraz Kanału Bachorze Małe.

Ponadto na terenie gminy Inowrocław znajdują się dwa średniej wielkości jeziora:

- Jezioro Szarlej zajmujące powierzchnię 68,5 ha i objętość 1 572 tys. m³. Jezioro to znajduje się w północnej części rynny Jeziora Gopło,
- Jezioro Piotrkowickie zajmujące powierzchnię 48,7 ha i objętość wody 1 164 tys. m³. Na skutek sztucznego obniżenia lustra wody jezioro to znajduje się w stadium zarastania.

Obszar gminy położony jest w obrębie zlewni następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP): Kanał Parchański (RW2000102796499), Kanał Bachorze (RW60001018817899), Kanał Smyrnia (RW6000101883149), Noteć od Kanału Warta-Gopło

do Noteci Zachodniej (RW6000111881999), Stara Noteć (RW6000111882932), Noteć od Noteci Zachodniej do jez. Wolickiego (RW6000161883199) oraz Szarlejskie (LW10408).

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Inowrocław obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Noteci. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.³

Gmina Inowrocław położona jest w obrębie utworów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Czwartorzęd na terenie gminy charakteryzuje się stosunkowo małą miąższością, w związku z tym poziomy zalegania wód są płytkie. Obszary znajdujące się w części północno-wschodniej, wschodniej oraz skrajnie południowej są określane, jako pozbawione poziomu użytkowego w utworach czwartorzędowych. Z kolei poziomy trzeciorzędowe o głębokość ok. 50-60 m położone są na północy gminy oraz w jej części środkowej i południowej. Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy Inowrocław leży na obszarze JCWPd nr 43 (PLGW600043) obejmująca większość obszaru gminy oraz nr 45 (PLGW200045), leżąca w północno-wschodniej jej części.

Teren gminy Inowrocław leży w obszarze dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Są to: Subzbiornik Inowrocław - Gniezno (nr 143) oraz Dolina Kopalna Wielkopolska (nr 144).

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski, obszar gminy położony jest na terytorium jednego makroregionu fizyczno-geograficznego – Pojezierza Wielkopolskiego, w tym dwóch mezoregionów – Pojezierza Żnińsko-Mogileńskiego, obejmującego południowo-zachodni fragment obszaru gminy oraz Równiny Inowrocławskiej obejmującej pozostały obszar gminy. Głównymi utworami przypowierzchniowymi na terenie gminy są gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski, żwiry lodowcowe i mułki rzeczne wykształcone podczas zlodowacenia północnopolskiego. Krajobraz urozmaicają płyty piasków, żwirów, mad rzecznych oraz torfów i namułów pochodzących z okresu holocenu.⁴

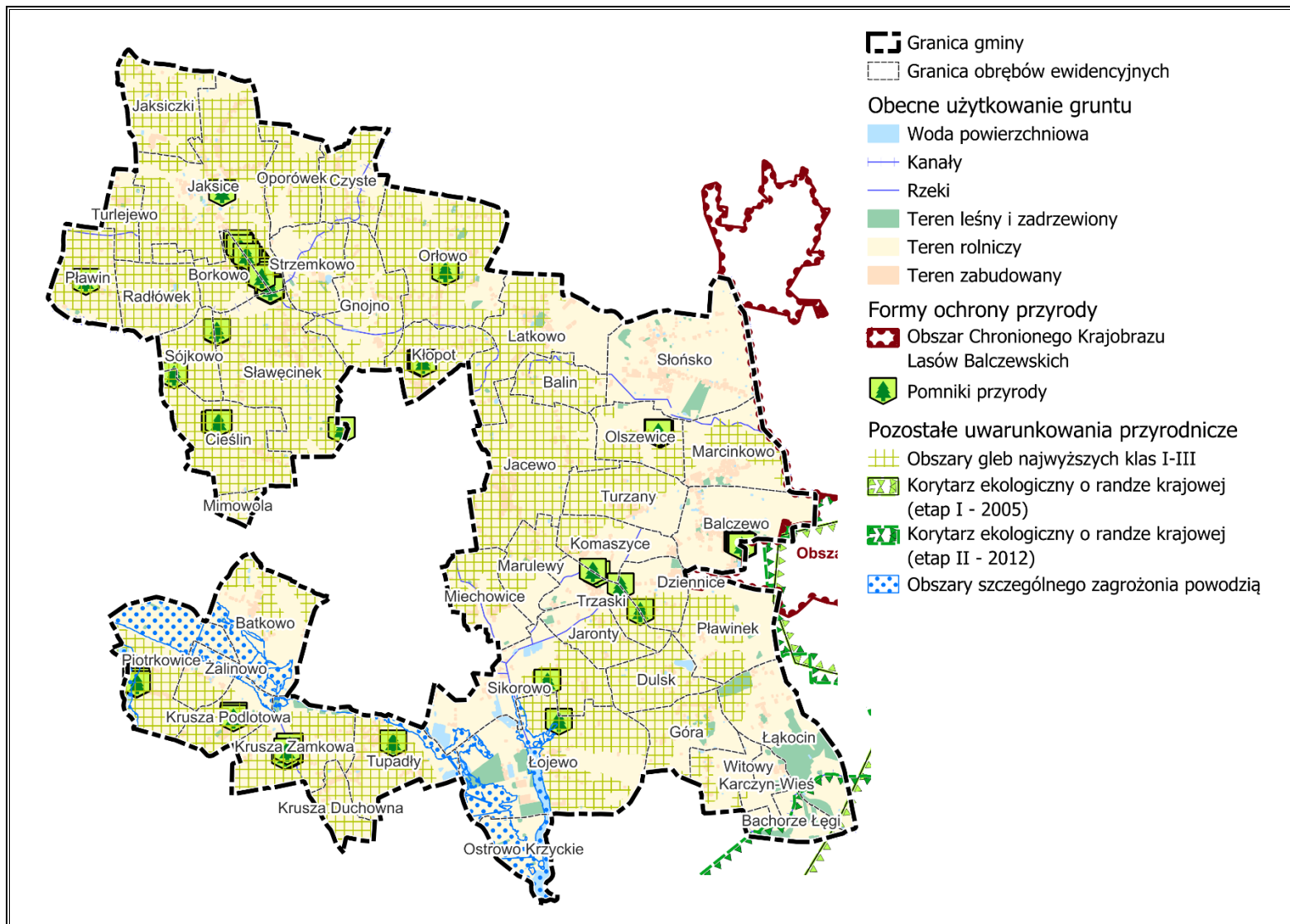
Przeważającą większość obszary gminy Inowrocław pokrywają urodzajne czarne ziemie właściwe, które tworzą zwykle gleby kompleksu 1 i 2. Występują one głównie w części północnej, północno-zachodniej, południowej (poza doliną Noteci) oraz środkowo-wschodniej gminy. Na wschodzie gminy występują ponadto płyty czarnych ziem zdegradowanych, które miejscami wykształcają dobre kompleksy (2, 4) choć najczęściej zaliczane są do kompleksów

³ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP (dostęp: 11.04.2024 r.)

⁴ <https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/apps/MapSeries/index.html?appid=8d14826a895641e2be10385ef3005b3c> (dostęp: 11.04.2024 r.)

mniej urodzajnych (5, 6). Ponadto na obszarze gminy występują także płaty gleb brunatnych właściwych, brunatnych wyługowanych i kwaśnych oraz bielcowych i pseudobielcowych.

Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Środowisko przyrodnicze

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem występowania złóż kopalin na terenie gminy stwierdzono przede wszystkim złoża kruszyw naturalnych oraz złoża soli kamiennej. Obecnie na tutejszym obszarze znajdują się 5 aktywnych obszarów górniczych.

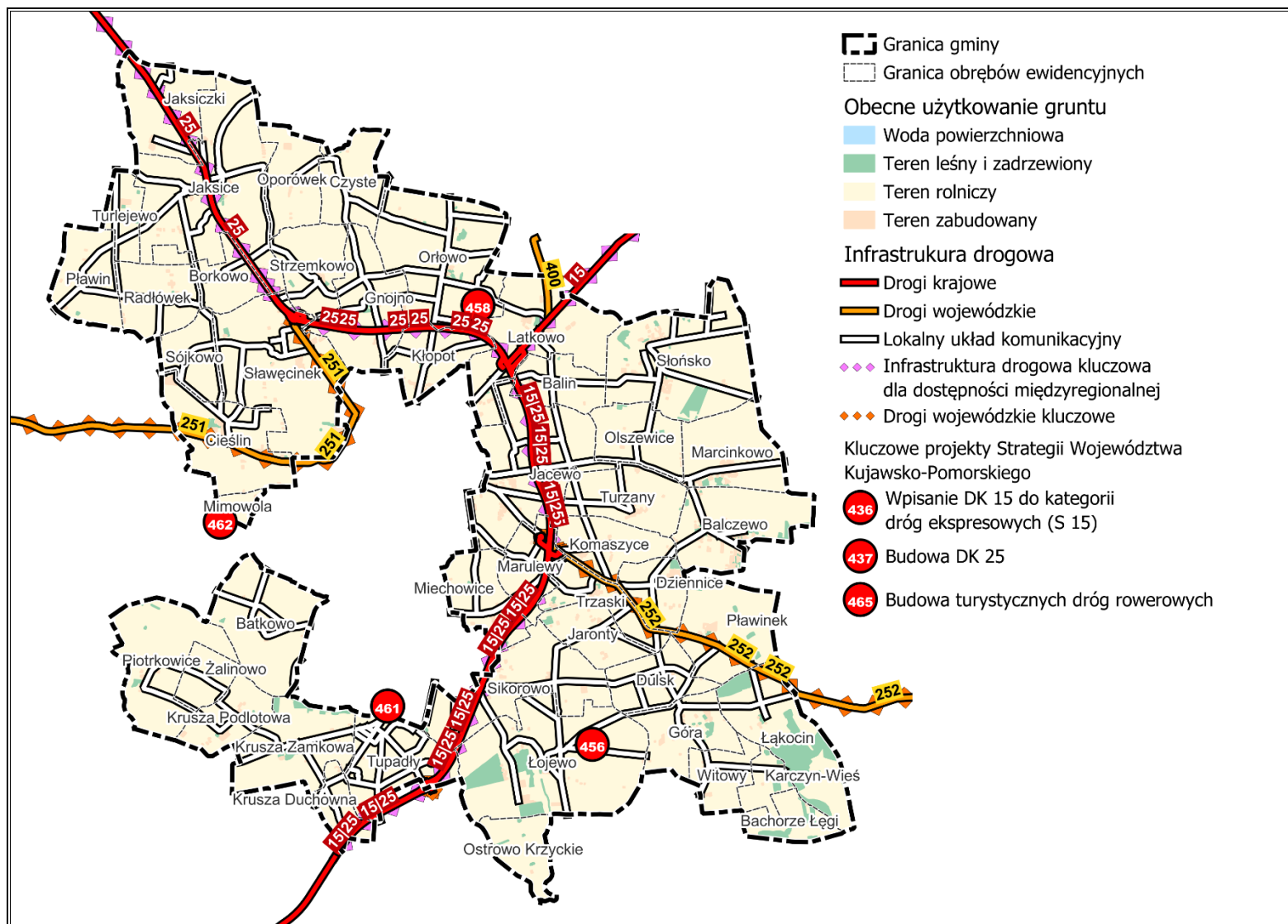
Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Oslony Przeciwsuwiskowej SOPO), na obszarze gminy nie znajdują się obszary zagrożone ruchami masowymi.

3.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Gmina posiada korzystne położenie komunikacyjne. Układ drogowy na terenie gminy Inowrocław tworzą:

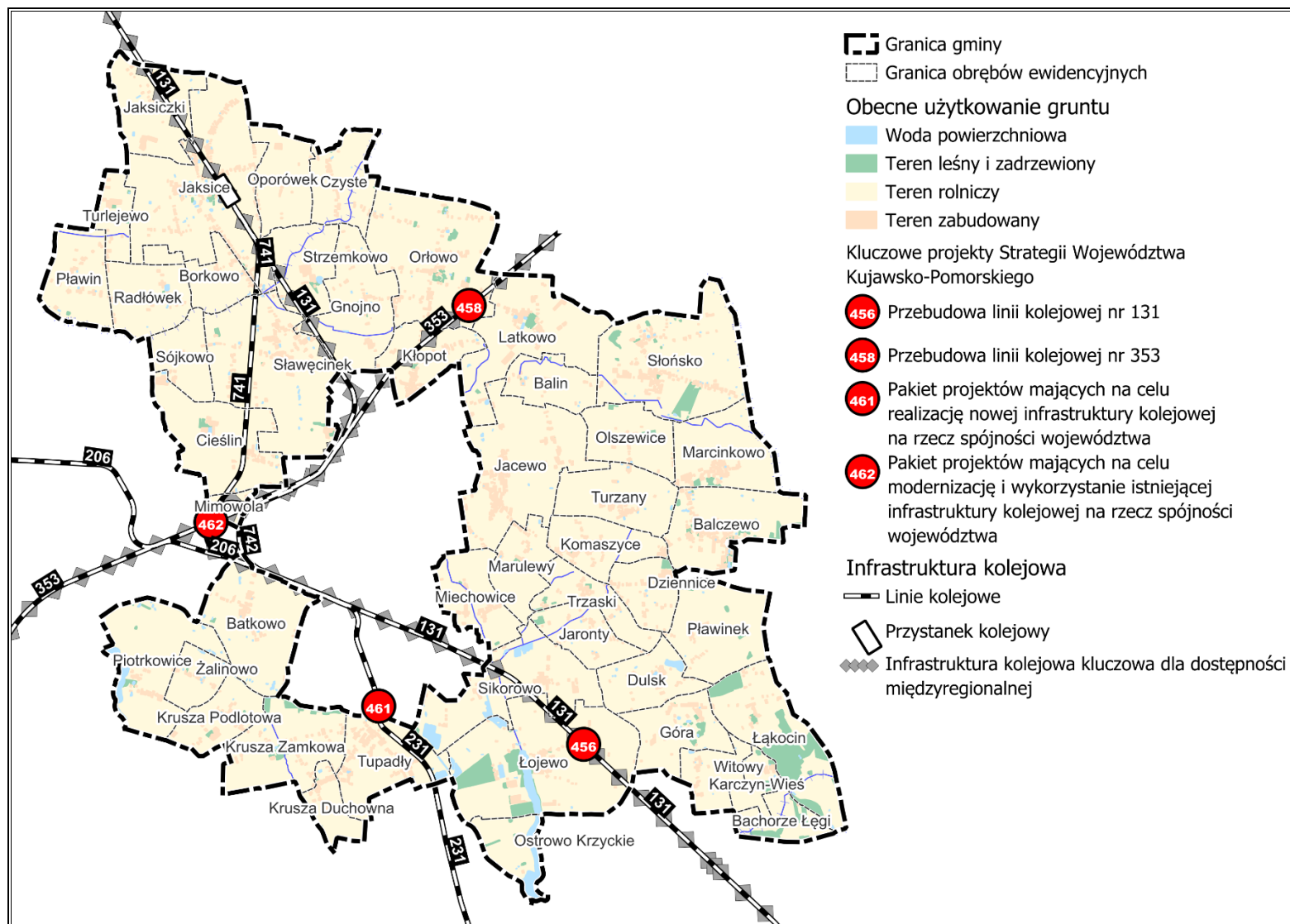
- Drogi krajowe:
 - nr 25 łącząca Inowrocław z Bydgoszczą,
 - nr 15 łącząca Inowrocław z Toruniem i Poznaniem,
- Drogi wojewódzkie:
 - nr 252 relacji Inowrocław – Włocławek,
 - nr 251 relacji Wągrowiec – Żnin – Inowrocław,
 - nr 400 relacji Latkowo - Więclawice.
- drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura drogowa

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura kolejowa

Źródło: Opracowanie własne

Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi gminy. Na tutejszym obszarze występują także połączenia autobusowe, które umożliwiają przemieszczanie się.

Obszar gminy wyróżnia się znaczną ilością linii kolejowych, gdyż sąsiadujące z nią miasto Inowrocław stanowi ważny węzeł kolejowy, w którym krzyżuje się wiele linii (w tym o znaczeniu ogólnokrajowym). Przez Inowrocław i obszar gminy przebiegają linie łączące północ (Trójmiasto, Bydgoszcz, Olsztyn) z południową częścią kraju (Katowice, Chorzów, Wrocław) oraz te łączące zachód (Poznań, Szczecin) ze wschodem (Warszawa).

Przez teren gminy przebiegają następujące linie kolejowe:

- Linia 353 – Poznań Wschód – Skandawa,
- Linia 131 – Chorzów Batory – Tczew,
- Linia 231 – Inowrocław Rąbinek – Mogilno,
- Linia 741 – Mimowola – Jaskowice.

Na obszarze gminy, na linii nr 131, w miejscowości Jaksice zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa. Według danych Urzędu Transportu Kolejowego obsługiwała ona w roku 2022 około 20-49 pasażerów na dobę.

Na terenie gminy Inowrocław zlokalizowane jest częściowo cywilne lotnisko AeroKlubu Kujawskiego. Lotnisko posiada jeden pas główny o długości 760 metrów oraz 2 pasy o wymiarach 690 i 390 metrów. Wszystkie one posiadają nawierzchnię trawiastą.

W północno-wschodniej części gminy zlokalizowane jest również wojskowe lotnisko Inowrocław – Latkowo należące do 56 Bazy Lotniczej i posiadające trawiasty pas o długości około 2 000 metrów.

Poniżej przedstawiono zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ ustalenia szczególnie istotne dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące rozwoju gminy w najbliższej dekadzie oraz pozwalające we właściwy sposób określić rolę i znaczenie gminy w rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Do infrastruktury transportowej obsługującej kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego przebiegającej przez obszar gminy Inowrocław należą:

- droga krajowa nr 15:
 - stan realizacji: funkcjonująca, do budowy lub przebudowy,
 - oczekiwania: realizacja drogi jako drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego w układzie jezdni 2+2 lub 2+1 z budową obwodnic,
- droga krajowa nr 25:

- stan realizacji: funkcjonująca, do budowy lub przebudowy,
 - oczekiwania: realizacja drogi jako drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego w układzie jezdni 2+2 lub 2+1 z budową obwodnic,
- linia kolejowa nr 131:
- stan realizacji: funkcjonująca, do przebudowy,
 - oczekiwania: doprowadzenie (docelowo) do standardu 200 km/h. Realizacja połączeń relacji Trójmiasto – Bydgoszcz – Inowrocław – Metropolia Górnośląska,
- linia kolejowa nr 353:
- stan realizacji: funkcjonująca, do przebudowy,
 - oczekiwania: doprowadzenie (docelowo) do standardu 200 km/h. Realizacja połączeń relacji Olsztyn – Iława – Toruń – Inowrocław – Poznań – Wrocław.

Do dróg wojewódzkich kluczowych dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego w okresie do roku 2030 przebiegających przez obszar gminy Inowrocław należą: DW251 i DW252. Wskazane drogi powinny być traktowane priorytetowo w polityce rozwoju sieci drogowej.

W poniższej tabeli wykazano kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie gminy Inowrocław.

Tabela 9. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie gminy Inowrocław

Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
436	Wpisanie DK 15 do kategorii dróg ekspresowych (S 15)	Budowa DK 15 w relacji: granica województwa – Inowrocław – Toruń – granica województwa w standardzie drogi ekspresowej. Przebudowa drogi mająca na celu skrócenie czasu przejazdu, poprawę bezpieczeństwa oraz odpowiednie skomunikowanie drogi z pozostałą siecią drogową. Strategiczna droga przebiegająca z południowego zachodu na północny-wschód.	Zadanie administracji rządowej
437	Budowa DK 25	Budowa DK 25 w relacji: granica województwa – Inowrocław – Bydgoszcz – granica województwa ze szczególnym (priorytetowym) uwzględnieniem odcinka Bydgoszcz – Inowrocław. Rozbudowa istniejącej drogi mająca na celu skrócenie czasu przejazdu, poprawę bezpieczeństwa oraz odpowiednie skomunikowanie drogi z pozostałą siecią drogową.	Zadanie administracji rządowej
456	Przebudowa linii kolejowej nr 131	Prace na ciągu C-E 65 na odcinku Zduńska Wola – Inowrocław – Tczew. Przygotowywana inwestycja obejmuje 175,679 km linii kolejowej w obszarze województwa na odcinku granica woj. – Piotrków Kujawski – Twarda Góra – granica woj. oraz około 32 km linii nr 201 (odcinek Nowa Wieś Wielka – Bydgoszcz), a także 7 km na linii nr 240 (odcinek Terespol Pomorski – Świecie).	Zadanie administracji rządowej
458	Przebudowa linii kolejowej nr 353	Prace na ciągu linii 353 na całej długości w granicach województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach projektów przewiduje się podwyższenie prędkości na całym odcinku oraz poprawę innych parametrów np. zwiększenie maksymalnych długości pociągów. Analiza budowy łącznicy umożliwiającej przejazd bez zmiany czola w relacji Włocławek – Toruń Główny – Toruń Wschodni – Iława.	Zadanie administracji rządowej

Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
		Projekt zakłada także szereg inwestycji na terenie miasta Toruń na odcinku Toruń Główny – Toruń Wschodni. Zakres prac przewiduje m.in. dobudowę drugiego toru pod pl. Pokoju Toruńskiego oraz szereg inwestycji na terenie miasta, mających na celu poprawę bezpieczeństwa, usprawnienie ruchu, komfortu korzystania z transportu publicznego, między innymi przez przebudowę dworców Toruń Wschodni i Miasto i stworzenie węzła przesiadkowego.	
461	Pakiet projektów mających na celu realizację nowej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa	Projekt nr III. Odbudowa połączenia (Bydgoszcz) – Szubin – Żnin – (Inowrocław) – Odbudowa połączenia (Bydgoszcz) – Szubin – Żnin – (Inowrocław) ujęta w dokumencie: Zamierzenia inwestycyjne w perspektywie 2021-2027 z uwzględnieniem ram do roku 2030 (Tabela 4 Projekty Regionalne poz. 23 str. 24).	Zadanie administracji rządowej przy możliwym udziale współfinansowania ze środków UE Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
462	Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa	Projekt nr II. Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z ewentualnym przedłużeniem linii w kierunku Radziejowa oraz podłączeniem do linii kolejowej nr 131 Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z analizą zasadności przedłużenia w kierunku do Radziejowa i podłączeniem do linii 131.	Zadanie administracji rządowej przy możliwym udziale współfinansowania ze środków UE Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
465	Budowa turystycznych dróg rowerowych	Projekt zakłada budowę turystycznych dróg rowerowych łączących główne ośrodki województwa z obszarami o walorach turystycznych i kulturowych ze szczególnym uwzględnieniem Wiślanej Trasy Rowerowej, Międzynarodowych Dróg EuroVelo 2 i Euro Velo 9.	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

3.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

Procent budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych na terenie gminy w roku 2023 wyniósł 21,0%.

Na części obszaru gminy zgodnie z uchwałą nr XXXII/310/2020 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 17 grudnia 2020 roku wyznaczona została aglomeracja Inowrocław o RLM 78 198, która oprócz miasta Inowrocław obejmuje następujące miejscowości: Cieślin (w części), Gnojno (w części), Kłopot (w części), Jacewo (w części), Sójkowo (w części), Komaszycy (w części), Marulewy (w części), Jaksice (w części), Strzemkowo (w części), Sławęcinek (w części), Sławęciny (w części), Kruśliwiec (w części), Trzaski (w części) oraz Batkowo (w części). Główną oczyszczalnią ścieków w powyższej aglomeracji jest mechaniczno-biologiczna z pogłębionym usuwaniem biogenów miejska oczyszczalnia ścieków komunalnych w Inowrocławiu.

W pozostałych częściach gminy, niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe

oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Przydomowe oczyszczalnie oraz zbiorniki bezodpływowe znajdują się na obszarach, na ogół rozproszonej zabudowy mieszkalnej, gdzie podłączenie budynków do kanalizacji jest obecnie ekonomicznie nieuzasadnione, ze względu na wysokie koszty. Następnie nieczystości płynne dostarczane są taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków.

Procent budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych na terenie gminy w roku 2023 wyniósł 95,7%, co oznacza, że obszar gminy niemal w całości pokryty jest siecią wodociagową. Na terenie gminy w obszarze aglomeracji Inowrocław zlokalizowane są dwie następujące strefy ochronne ujęć wód podziemnych: ujęcie wód podziemnych w miejscowości Strzemkowo oraz ujęcie wód podziemnych w miejscowości Cieślin.

Obszar gminy Inowrocław jest zaopatrywany w wodę z następujących wodociągów publicznych grupowego zaopatrzenia: Strzemkowo, Dziennice, Cieślin, Łojewo, Jaksice oraz Tupadły.

Na terenie gminy Inowrocław nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze, co jest spowodowane wiejskim charakterem gminy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych najczęściej wykorzystywany jest węgiel, olej opałowy, natomiast w mniejszym stopniu gaz ziemny, energia elektryczną czy biomasa.

Na terenie gminy Inowrocław funkcjonuje sieć gazowa. Obecnie w gaz ziemny zaopatrywane są miejscowości: Balin, Jacewo, Kłopot oraz Latkowo. Ogólny stopień gazyfikacji obszaru gminy wynosi 4,84%.⁵

Źródło zasilania na tym terenie stanowią gazociągi średniego ciśnienia zlokalizowane na terenie miasta Inowrocław. Eksploatowana infrastruktura gazowa na terenie gminy obejmuje:

- Gazociąg relacji Gniewkowo-Inowrocław DN 150 MOP 5,5 MPa,
- Gazociąg relacji Gniewkowo-Inowrocław DN 200 MOP 5,5 MPa,
- Gazociąg relacji Inowrocław-Kruszwica DN 00 MOP 5,5 MPa,
- Gazociąg relacji Latkowo-Weronika DN 150 MOP 5,5 MPa,
- Odgałęzienie wysokiego ciśnienia do Tuczna DN 50 MOP 5,5 MPa,
- Stacja pomiarowa wysokiego ciśnienia Q= 16 000 m³/h, Latkowo, Gmina Inowrocław.

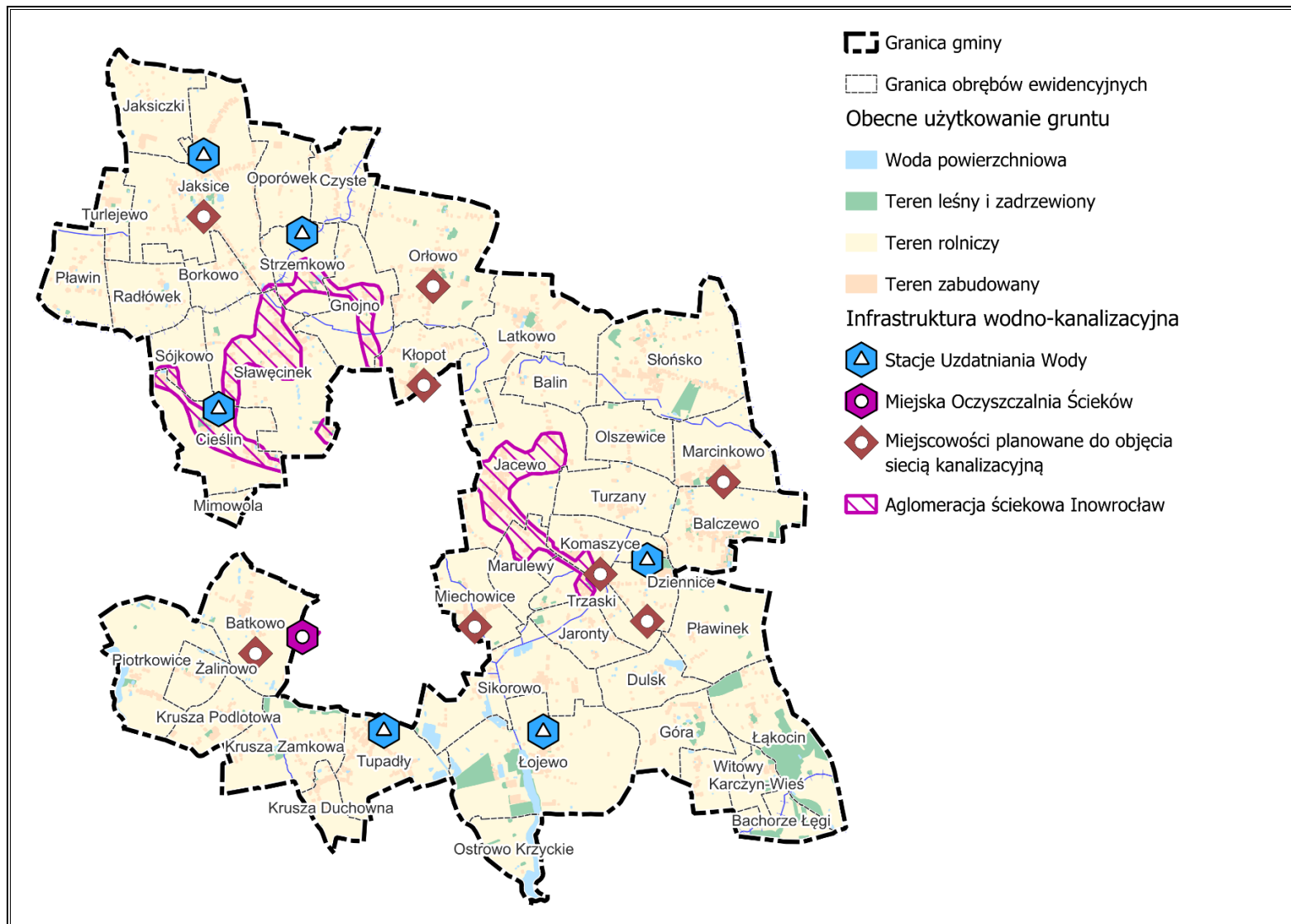
Struktura infrastruktury elektroenergetycznej na terenie gminy Inowrocław składa się z:

⁵ https://www.psgaz.pl/mapasystemu/PSG_data/index_2497.html

- Stacji elektroenergetycznej 110 kV „Inowrocław Mątwy”,
- Stacji elektroenergetycznej 110 kV „Inowrocław Marulewska”,
- Linii elektroenergetycznej 2x400kV Pątnów – Jasiniec,
- Linii elektroenergetycznej 220kV Pątnów – Bydgoszcz Jasiniec tor II
- Linii elektroenergetycznej 110kV Gniewkowo – Inowrocław Marulewska,
- Linii elektroenergetycznej 110kV Mątwy – Marulewska,
- Linii elektroenergetycznej 110kV Pakość – Inowrocław Mątwy,
- Linii elektroenergetycznej 110kV Inowrocław Mątwy – Rąbin,
- Linii elektroenergetycznej 110kV Inowrocław Mątwy – Kruszwica,
- Linii elektroenergetycznej 110kV Inowrocław Mątwy – Soda Mątwy I,
- Linii elektroenergetycznej 110kV Inowrocław Mątwy – Soda Mątwy II,
- Linii elektroenergetycznych SN i nn,
- Stacji transformatorowych SN/nn.

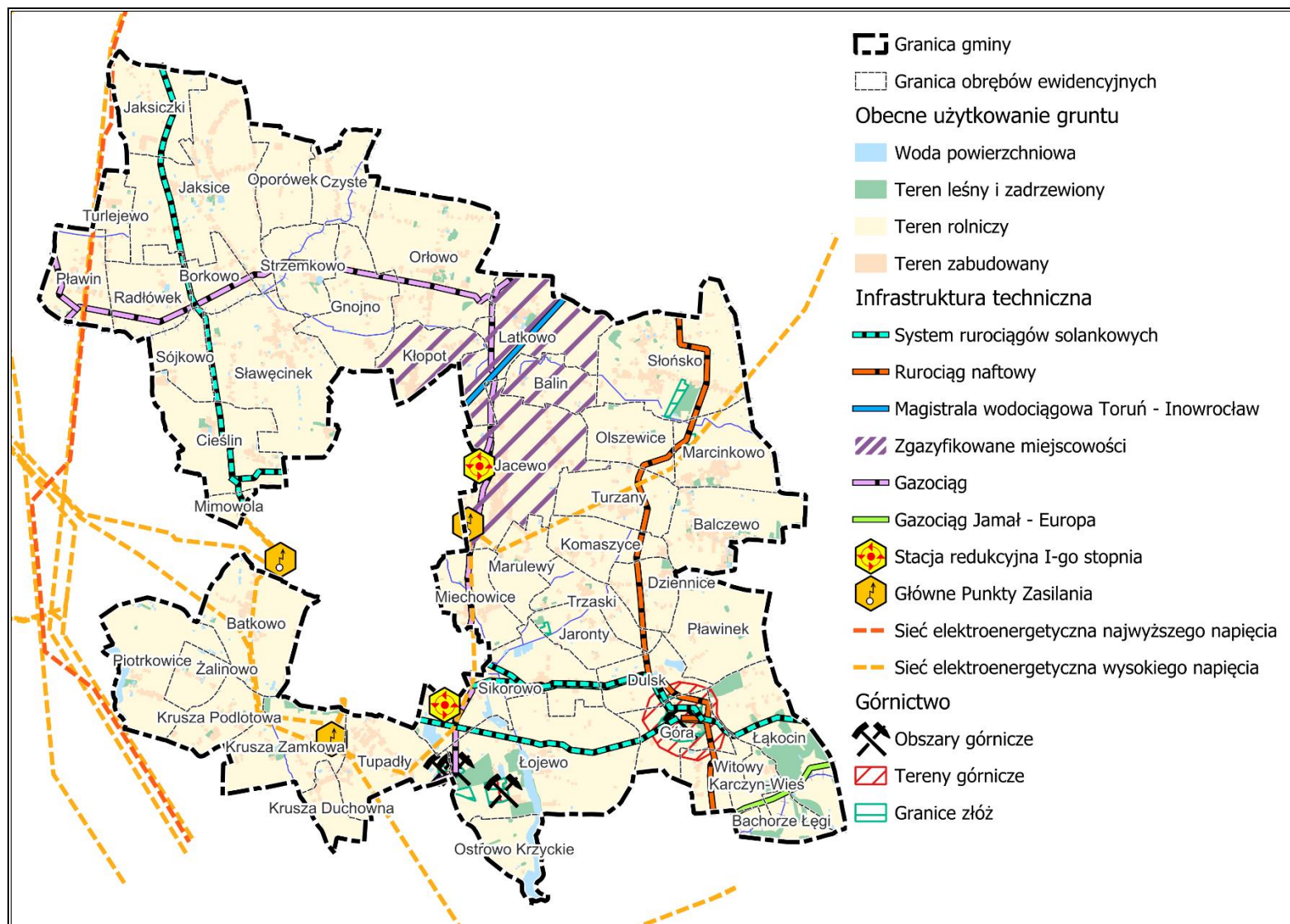
Na obszarze gminy energia elektryczna rozprowadzana jest poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura techniczna oraz górnictwo

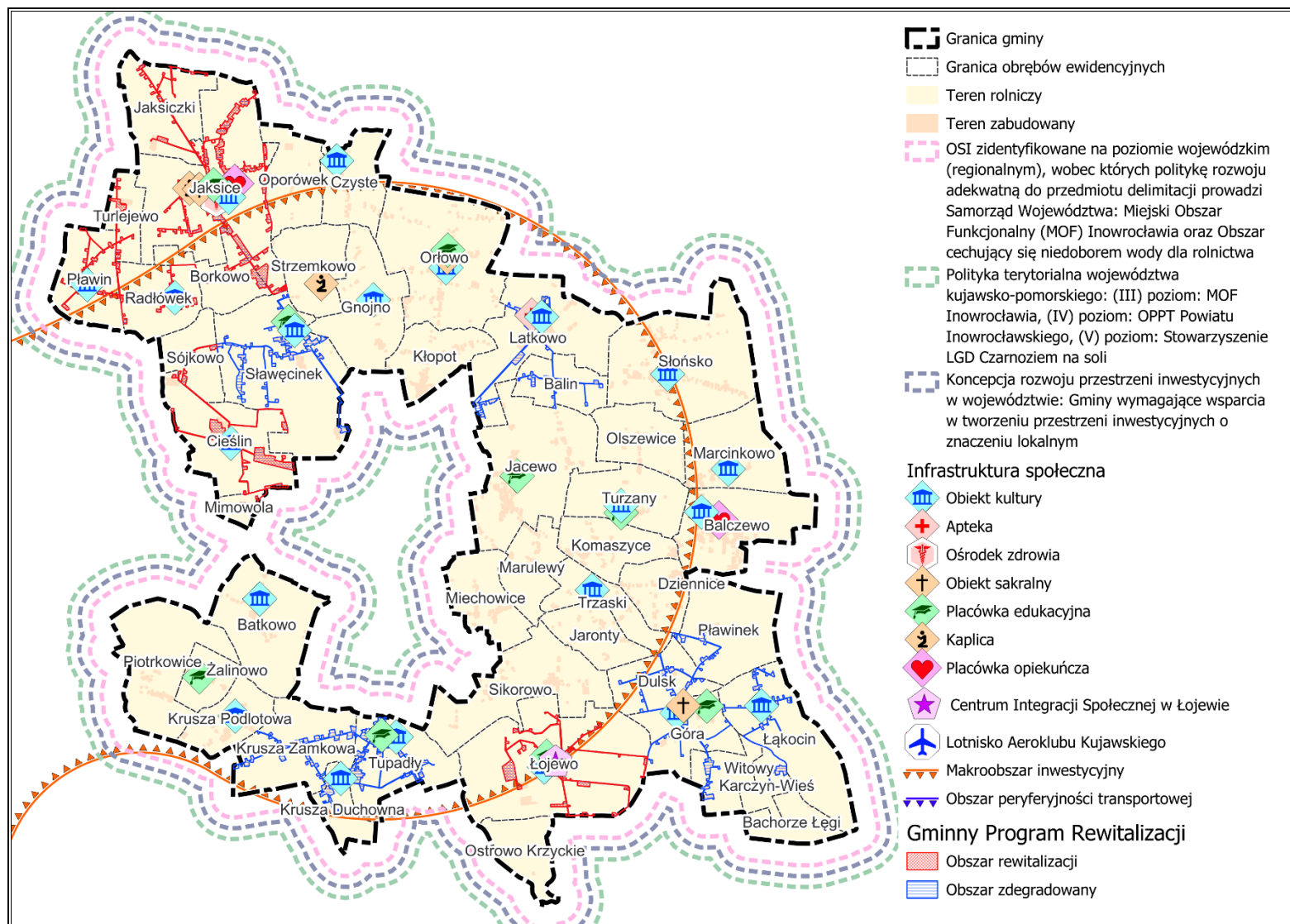
Źródło: Opracowanie własne

Na terenie gminy funkcjonuje przedszkole oraz szkoły podstawowe. Główną instytucją kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach oraz Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie.

Na obszarze gminy pielęgnowane są takie elementy dziedzictwa kulturowego Kujaw jak m.in. sztuka, strój ludowy, zwyczaje i obrzędy, muzyka i taniec. Promowana jest tutaj m.in. oferta pn. Przystanek Łojewo. Na jej terenie zlokalizowanych jest także wiele obszarów i obiektów zabytkowych. Jednym z najważniejszych obiektów turystycznych jest leżąca na szlaku bursztynowym osada Askaukalis zlokalizowana w Kruszy Zamkowej. Przez gminę Inowrocław przebiega również 6 oznakowanych pieszych szlaków turystycznych.

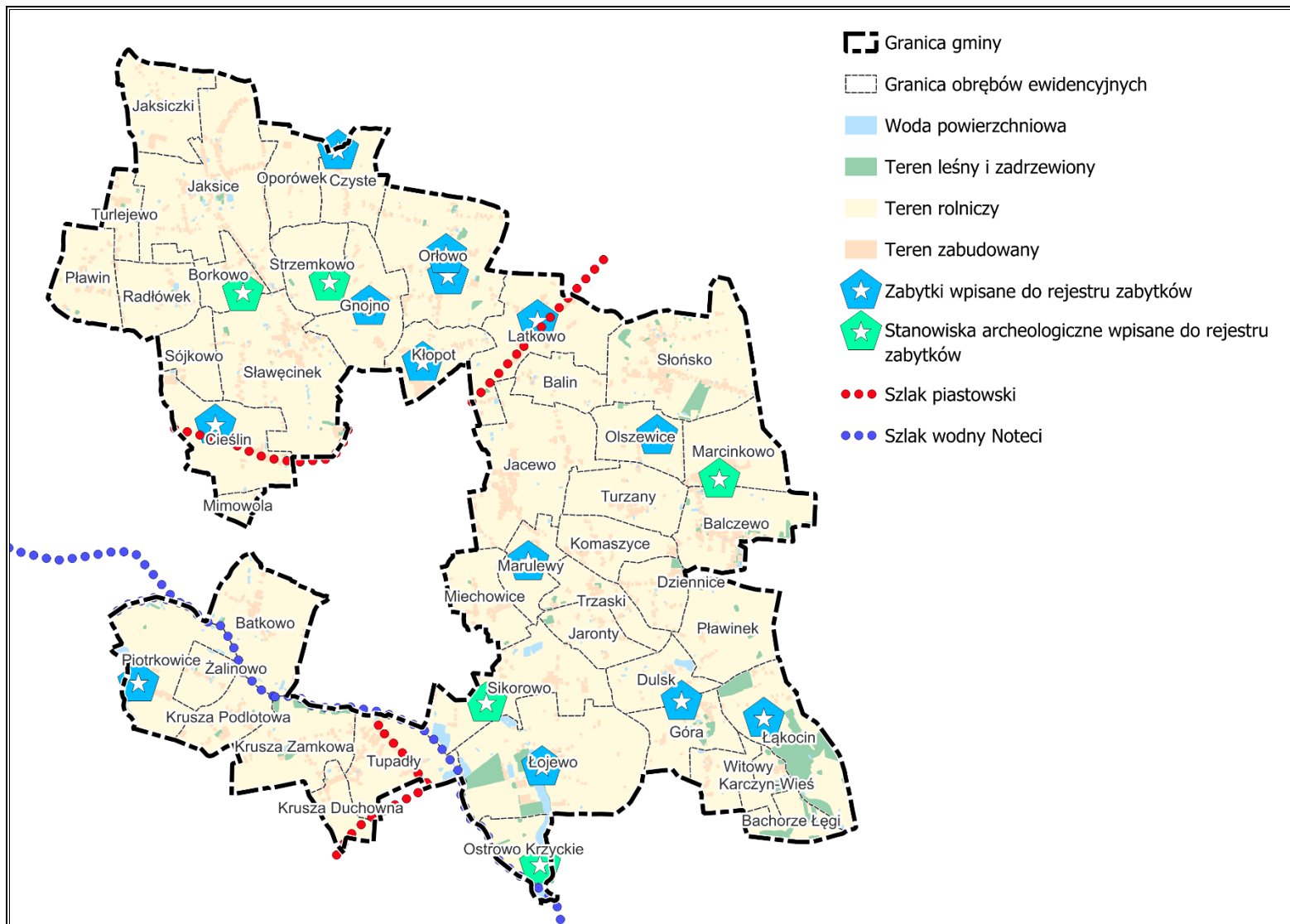
Gmina Inowrocław posiada dobre warunki dla rozwoju turystyki wypoczynkowej. Do walorów turystycznych zaliczyć można: zachowane dziedzictwo kulturowe, bogatą historię oraz korzystne. Powyższe czynniki stanowią dobre warunki do rozwoju wszelkich form wypoczynku oraz rekreacji, w tym wypoczynku weekendowego dla mieszkańców Inowrocławia.

Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura społeczna

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Dziedzictwo kulturowe i turystyka

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

4.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Ochrona przyrody

- wszelkie działania inwestycyjne należy realizować zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi:
 - na terenach wyznaczonych form ochrony przyrody – należy stosować zasady wynikające z dokumentów je ustanawiających oraz planów zadań ochronnych i planów ochrony (jeśli takie obowiązują),
 - na terenach leśnych – należy stosować zasady wynikające z planów urządzania lasów,
 - na terenach dolin rzek – należy dążyć do uwzględniania potrzeby zachowania ciągłości łączności ekologicznej i migracji zwierząt (w postaci pozostawiania niezagospodarowanych fragmentów dna doliny i jej zboczy, posiadających łączność ekologiczną z pozostałą częścią doliny),
 - na terenach podmokłych – należy dążyć do uwzględniania potrzeby zachowania ciągłości łączności ekologicznej i migracji zwierząt (w postaci pozostawiania niezagospodarowanych fragmentów dna doliny i jej zboczy, posiadających łączność ekologiczną z pozostałą częścią doliny),
- należy dążyć do ochrony dziko występujących roślin, zwierząt, grzybów oraz ich siedlisk, zgodnie z przepisami o ochronie przyrody,
- należy dążyć do przeciwdziałania negatywnym efektom urbanizacji na obszary chronione,
- należy dążyć do prowadzenia wspólnych działań z sąsiednimi gminami na obszarach położonych na styku jednostek, w szczególności w zakresie kształtowania powiązań ekologicznych oraz utrzymania systemu obszarów chronionych,
- należy dążyć do zachowania naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach ciągów ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne,
- należy dążyć do stosowania rozwiązań techniczno-przestrzennych służących zachowaniu i podwyższeniu przyrodniczej, w tym krajobrazowej jakości przestrzeni i zapobieganiu przekształceniom przestrzennym skutkującym utratą bądź istotnym obniżeniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacją terenów przyrodniczo cennych oraz utratą łączności przestrzennej ekosystemów,

- należy dążyć do zachowania w stanie naturalnym terenów podmokłych - jako regulatorów warunków hydrologicznych, klimatycznych i ekologicznych środowiska oraz elementów naturalnej retencji wód,
- należy dążyć do prowadzenia identyfikowania, dokumentowania i waloryzacji przyrodniczej (m.in. w ramach sporządzania opracowań ekofizjograficznych dla gmin) terenów pełniących funkcję ekologiczną,
- należy dążyć do prowadzenia zalesień, wprowadzania zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych oraz ekstensywnego wykorzystania użytków zielonych,
- należy dążyć do zapobiegania rozlewaniu się zabudowy na terenach otwartych, niezabudowanych, poprzez ochronę ekosystemów naturalnych i gruntów rolnych,
- należy dążyć do przywracania cech naturalnych, poprawienia kondycji jakościowych elementów środowiska, odtwarzania obszarów przyrodniczych i ekosystemów zdegradowanych – w tym wodnych, podmokłych, leśnych i łąkowych, w szczególności poprzez:
 - rekultywację jezior i przeciwdziałanie procesom ich eutrofizacji antropogennej,
 - renaturyzację rzek i dolin rzecznych oraz przywracanie dolinom rzecznych funkcji korytarzy ekologicznych,
 - zwiększanie zdolności retencyjnej ekosystemów i terenów,
- należy dążyć do utworzenia warunków do zwiększania powierzchni lasów i zadrzewień, zwłaszcza:
 - na terenach leśnej potencjalnej roślinności naturalnej, cechującej się aktualną niską lesistością,
 - w obrębie gruntów rolnych o najniższej przydatności rolniczej,
 - na obszarach objętych potencjalnymi i czynnymi procesami erozyjnymi,
 - na obszarach porolnych, objętych sukcesją naturalną,
- należy dążyć do zachowywania, odtwarzania, rewaloryzowania i kształtowania elementów przyrodniczych charakterystycznych dla krajobrazu wiejskiego tj.: miedz, pasów zadrzewień śródpolnych, małych cieków i dróg śródpolnych, śródpolnych oczek wodnych, ekosystemów brzegowych wód śródlądowych czy żywopłotów, w szczególności w rejonach wielkoobszarowej gospodarki rolnej,
- należy dążyć do przeciwdziałania zjawiskom suszy glebowej (rolniczej) poprzez zachowanie, kształtowanie i odtwarzanie śródpolnych zadrzewień, małych cieków, śródpolnych oczek wodnych i terenów podmokłych wraz z otaczającą je roślinnością oraz układów melioracyjnych o znaczeniu historycznym, w szczególności w rejonach wielkoobszarowej gospodarki rolnej,

- należy dążyć do zapewnienia ochrony różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu m.in. poprzez adekwatne zapisy w planach miejscowych,
- należy dążyć do likwidacji szkodliwego oddziaływania obiektów uciążliwych dla środowiska,

Ochrona wód

- należy dążyć do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:
 - rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska,
 - ograniczenie punktowych źródeł zanieczyszczeń (likwidacja nieszczelnych szamb),
 - redukcję odpływu azotu ze źródeł rolniczych,
 - bierną ochronę wód powierzchniowych poprzez tworzenie stref (obszar z roślinnością zawierającą organizmy charakterystyczne dla danego środowiska, której system korzeniowy stanowi filtr dla spływu zanieczyszczeń) i zbiorników buforowych (płytkich zbiorników wodnych wykorzystujących efekt ryzofiltracji⁶) wokół cieków,
 - ochronę wód przed eutrofizacją oraz retencje wody w ekosystemach,
 - racjonalne gospodarowanie zasobami m.in. ograniczanie wodochłonności, zatrzymanie wody w środowisku (zwiększenie retencji wodnej jezior i małej retencji), opracowanie programu rekultywacji jezior (poprawienie jakości wód, przywrócenie retencji wodnej, właściwe zagospodarowanie przestrzeni wokół jezior),
 - optymalizację zużycia wody do celów bytowo-gospodarczych i przemysłowych,
- należy dążyć do zwiększenia retencji wodnej poprzez m.in. budowę małych zbiorników wodnych, piętrzenie wody w ciekach i jeziorach, przebudowę rowów i kanałów, retencje wód opadowych oraz właściwe kształtowanie struktury terenów rolnych, leśnych i tworzenie roślinnych stref ochronnych w dokumentach planistycznych gminy,
- należy dążyć do ochrony głównych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód (powierzchniowych i podziemnych),
- należy dążyć do ochrony naturalnych elementów przyrodniczych (m.in. starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, oczek wodnych),
- należy dążyć do ograniczenia lokalizacji obiektów w strefie bliższej niż 100 m od linii brzegowej jezior przepływowych, leżących w granicach wielu nieruchomości gruntowych, które to zbiorniki mają znaczenie dla walorów krajobrazowych (otoczenie strefy brzegowej jeziora jako dobro wspólne różnych użytkowników przestrzeni),

⁶ Proces ryzofiltracji polega na zdolności wybranych gatunków roślin do usuwania zanieczyszczeń z wody i ścieków przez ich korzenie. Wynika to z ich bardziej rozbudowanego systemu korzeniowego w porównaniu z roślinami wodnymi.

- należy dążyć do ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszonek w pobliżu cieków,
- przeciwdziałanie skutkom suszy prowadzi się zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy z dnia 15 lipca 2021 (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615): należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji.

Zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziom i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Obszar gminy podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Na obszarze tym obowiązują dokumenty „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 300) oraz „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 335). Przewidziane działania dla jcwp rzecznych zgrupowane zostały w następujących kategoriach: adaptacja do zmian klimatu, edukacja i informacja, gospodarka ściekowa, kształtowanie stosunków wodnych w zlewni jcwp, ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa, poprawa warunków dla obszarów chronionych, poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, redukcja emisji i zrzutów substancji priorytetowych, aktualizacja programu ochrony środowiska, zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków oraz zapewnienie ciągłości biologicznej rzek i potoków.

Ochrona powietrza

- należy dążyć do rozbudowy centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą, zamiany paliw na niskoemisyjne oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- należy dążyć do dalszego ograniczania emisji z transportu drogowego, wielkości emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, emisji ze źródeł komunalnych,
- należy dążyć do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza oraz poprawy efektywności energetycznej i ciepłej poprzez:
 - modernizację istniejących kotłowni lokalnych,
 - wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne i nieemisyjne,

- wykorzystanie odnawialnych źródeł ciepła i energii,
- zwiększenie udziału paliw gazowych, osiągnięte przez budowę i rozbudowę sieci gazowniczej,
- pozostałe działania termomodernizacyjne obiektów użyteczności publicznej.

Ochrona klimatu akustycznego

- należy dążyć do ograniczania poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych,
- należy dążyć do tworzenia alternatyw dla indywidualnego transportu samochodowego i jego ograniczania.

Ochrona złóż kopalin

- należy dążyć do racjonalnej gospodarki złożami kopalin, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopaliny głównej i kopalin towarzyszących oraz technologii eksploatacji zapewniającej ograniczenie ujemnego wpływu na środowisko,
- należy dążyć do wspierania prac związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem surowców energetycznych,
- należy dążyć do wyznaczenia pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nieobjętych eksploatacją zgodnie z przepisami odrębnymi,
- sposób zagospodarowania terenu powinien być dostosowany do potrzeb prowadzonej działalności i nie powinien powodować zagrożenia bezpieczeństwa na terenach sąsiednich,
- zaleca się wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji,
- należy dążyć do ograniczania degradacji litosfery, w tym warstwy glebowej, jak również niekorzystnych zmian w krajobrazie i gospodarce wodnej, związanych z powierzchniową eksploatacją surowców mineralnych m.in. poprzez rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Zapobieganie zagrożeniom naturalnym

- należy dążyć do uwzględniania map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz studiów ochrony przeciwpowodziowej (dla odcinków rzek, które nie zostały objęte ww. mapami), a także Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły,
- należy dążyć do zwiększania wykorzystania wód opadowych i roztopowych,

Ochrona krajobrazu

- należy dążyć do zachowania bogatej struktury krajobrazu tj. drobnopowierzchniowej mozaiki łąk, kęp zadrzewień i zakrzewień, sadów, pól uprawnych oraz lasów, w szczególności m.in. poprzez:
 - kształtowanie harmonijnej mozaiki elementów krajobrazowych,
 - przeciwdziałanie wycince zadrzewień przydrożnych,
 - stosowanie następujących kategorii dolesień: powiększanie istniejących kompleksów, uzyskanie większej zwartości kompleksów, zalesienia łącznikowe,
 - kształtowanie krajobrazu rolniczego: wprowadzanie pasmowo i grupowo zadrzewień śródpolnych,
 - zachowanie łąk - zwiększenie hodowli bydła i prowadzenie wypasu,
 - obudowę biologicznej linii brzegowych zbiorników wodnych i cieków,
 - ochronę wyróżniających się wizualnie form geomorfologicznych,
 - optymalizację układu osadniczego, ograniczanie rozpraszania zabudowy,
 - tworzenie biologicznej zabudowy terenów właściwych dla rozwoju rekreacji w sąsiedztwie lasów.

4.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- należy dążyć do utrzymania w dobrym stanie zasobów dziedzictwa kulturowego objętych ochroną konserwatorską prawną (rejestr zabytków) oraz ustawową (ewidencja zabytków),
- należy dążyć do prowadzenia kompleksowej odnowy i rewaloryzacji definiujących tożsamość regionu zdegradowanych zabytkowych założeń przestrzennych obszarów historycznych, obiektów i zespołów zabytkowych,
- należy dążyć do zachowania i odtwarzania dawnych układów terenów zielonych tj.: cmentarzy historycznych, alei, szpalerów i założeń parkowych,
- należy dążyć do eliminowania funkcji użytkowych obniżających wartości historyczne obiektów zabytkowych oraz obiektów kolidujących z walorami kulturowymi obszarów zabytkowych,
- należy dążyć do wzmacniania istniejących oraz nadawania (w sposób nieumniejszający ich wartości kulturowej) nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji kulturalnych, turystycznych i edukacyjnych w celu efektywnego i racjonalnego gospodarowania zasobami dziedzictwa kulturowego, podnoszenia atrakcyjności poszczególnych obszarów oraz tworzenia miejsc pracy,

- należy dążyć do tworzenia obiektów o charakterze wystawienniczym, muzealnym, jak również skansenów, służących zachowaniu, ochronie i promocji dziedzictwa kulturowego regionu,
- należy dążyć do ochrony elementów środowiska kulturowego jako istotnych dla budowania tożsamości obszarów miejskich i wiejskich,
- należy dążyć do tworzenia obrazu gminy rozwijającej się harmonijnie, wykorzystującej i szanującej swoje dziedzictwo,
- należy dążyć do wykorzystania walorów kulturowych gminy dla rozwoju rekreacji i wypoczynku,
- należy dążyć do objęcia ochroną terenów zachowujących tożsamość kulturową i walory tradycyjnego krajobrazu o specyficznych i unikatowych walorach krajobrazowych,
- należy dążyć do porządkowania i odtwarzania wartości kulturowych oraz elementów ekspozycji krajobrazowej,
- należy dążyć do utrzymania cennych krajobrazowo przestrzeni otwartych, ograniczaniu inwestowania na terenach rolnych i leśnych, zagospodarowanie rezerw terenowych w istniejących strukturach przestrzennych,
- należy dążyć do kształtowania nowej zabudowy w sposób nawiązujący do tradycji miejsca, eksponować i odtwarzać dominanty architektoniczne i krajobrazowe, ograniczać powstawanie obcych krajobrazowo form zagospodarowania oraz eliminować obiekty dysharmonijne,
- należy dążyć do objęcia ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów,
- należy dążyć do realizacji zadań wskazanych w wojewódzkim programie opieki nad zabytkami,
- należy dążyć do zachowania i kreowania ładu przestrzennego, zachowania walorów krajobrazu kulturowego oraz kształtowania pasm przyrodniczo-kulturowych o znaczeniu regionalnym poprzez:
 - przeciwdziałanie negatywnym efektom urbanizacji i reurbanizacji,
 - wzmocnianie przestrzennych walorów obiektów oraz układów przestrzennych (w tym obiektów i obszarów przemysłowych) poprzez rewitalizację, restaurację oraz rekultywację,
 - ochronę, rewitalizację i rewaloryzację obiektów i obszarów historycznych, w tym zabytków mających znaczenie symboliczne,
 - wykorzystanie sieci atrakcji krajobrazowo-architektonicznych m.in. dla wyznaczania szlaków turystyki kulturowej,

- należy dążyć do identyfikacji wartościowych obiektów i obszarów dóbr kultury współczesnej o charakterze ponadlokalnym oraz ich ochronę poprzez ustalenia w gminnych dokumentach planistycznych (w tym miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego),
- należy dążyć do zagospodarowania i udostępniania stanowisk archeologicznych posiadających czytelną formę krajobrazową w celach dydaktycznych, naukowych i turystycznych,
- należy dążyć do zabezpieczenia właściwego wglądu na zabytki i ich otoczenie przez określenie nieprzekraczalnych gabarytów zabudowy,
- należy dążyć do wyznaczenia stref ochrony ekspozycji i krajobrazu w celu zabezpieczenia właściwego eksponowania i otoczenia zespołów zabytkowych,
- należy dążyć do utrzymania i rehabilitacji stanu struktury o walorach kulturowych, prowadzenie fachowych prac rewaloryzacyjnych, likwidacji samosiewów i przypadkowych nasadzeń, pielęgnacji starodrzewu,
- w ramach ochrony krajobrazu kulturowego należy dążyć do:
 - odtworzenia zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego,
 - ochrony krajobrazu naturalnego związanego z historycznym założeniem,
 - ochrony charakteru osadnictwa,
 - odbudowy zadrzewień alejowych m.in. wzdłuż dróg,
 - zlikwidowania elementów dysharmonizujących lub zastosowanie zielonych przesłon,
 - poddania rygorom w zakresie sposobu lokalizacji, kształtowania bryły i elewacji, (dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły obiektów) współczesnej zabudowy.

Atrakcyjność turystyczna

- należy dążyć do rozwoju stref rekreacji oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- należy dążyć do rozwoju zagospodarowania turystycznego zbiorników wodnych oraz rzek regionu wraz z otoczeniem,
- należy dążyć do rozwoju ponadlokalnych przestrzeni turystycznych,
- należy dążyć do kształtowania zintegrowanej sieci tras i szlaków turystycznych, w tym kulturowych, oraz powiązania ich z trasami i szlakami sąsiednich jednostek,
- należy dążyć do rozwoju infrastruktury towarzyszącej dla tras i szlaków turystycznych oraz utworzenie spójnego systemu ich oznakowania,
- należy dążyć do podniesienia atrakcyjności turystycznej obiektów zabytkowych,
- należy dążyć do rozbudowy i modernizacji wyspecjalizowanej infrastruktury konferencyjno-kongresowej, wystawienniczej i biznesowej,

- należy dążyć do rozwoju ośrodków rekreacji wodnej z towarzyszącym im zapleczem w sąsiedztwie rzek i zbiorników wodnych,
- należy dążyć do rozwoju kompleksów wypoczynkowych, rekreacyjnych i centrów wypoczynku na terenach atrakcyjnych turystycznie,
- należy dążyć do zapewnienia właściwego poziomu dostępności komunikacyjnej do atrakcji turystycznych,

4.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- wskazuje się miejscowości: Jaksice, Jacewo, Słońsko, Balczewo-Dziennice, Sławęcinek, Tupadły, Łojewo, Sikorowo, Kłopot, Cieślin, Orłowo, Gnojno do priorytetowego wyposażenia w usługi i przestrzenie publiczne. W miejscowościach tych skupiać się powinna największa koncentracja usług publicznych. Wyjątkiem są działalności, które służą integracji lokalnej społeczności, zwłaszcza aktywizacji osób starszych (powinny one rozwijać się w większości miejscowości),
- wykorzystanie bliskości Inowrocławia oraz dobrej dostępności drogowej gminy do rozwoju działalności gospodarczych typowych dla obszarów podmiejskich dużych miast,
- dopuszczenie lokalizacji kładek i przejść pieszych oraz rowerowych nad rzeką Noteć, umożliwiających integrację przestrzenną terenów leżących na obu brzegach rzeki, jak też służących sieci ścieżek pieszych i dróg rowerowych o znaczeniu komunikacyjnym i turystyczno-rekreacyjnym – z zastrzeżeniem, że ich konstrukcja nie może być w kolizji z ewentualnym transportowym lub turystycznym wykorzystaniem rzeki,
- należy dążyć do zapobieżenia niekontrolowanym procesom rozprzestrzeniania się osadnictwa,
- należy dążyć do ochrony terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- należy dążyć do przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- należy dążyć do ochrony krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym,
- należy dążyć do odpowiedniego wykorzystania terenów w granicach zurbanizowanych oraz tworzenia większej zwartości przestrzennej struktury miejscowości,
- należy dążyć do unikania konfliktów przestrzennych przy wyznaczaniu nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową: teren zabudowy mieszkaniowej – teren produkcji, teren zabudowy mieszkaniowej – teren zabudowy zagrodowej,
- należy dążyć do uzupełniania zabudowy mieszkaniowej o usługi podstawowe i zieleń urządzoną,

- należy dążyć do tego, aby lokalizacja nowej zabudowy wielorodzinnej odbywała się w powiązaniu z istniejącą lub wyznaczoną w planie miejscowym, jako kontynuacja istniejącej w sąsiedztwie, na terenach skomunikowanych i uzbrojonych,
- należy dążyć do przygotowania i realizacji infrastruktury technicznej zapewniającej odpowiednie standardy zasobów istniejących i projektowanych,
- należy dążyć do tworzenia wysokiej jakości przestrzeni zapewniającej wysokie standardy zamieszkania,
- należy dążyć do projektowania nowej zabudowy jako uzupełnienia istniejącej struktury przestrzennej, w szczególności w obszarach posiadających dostęp do infrastruktury technicznej i komunikacyjnej bez konieczności jej rozbudowy,
- należy dążyć do wykorzystania potencjału inwestycyjnego terenów stanowiących obszary możliwego zagospodarowania, wskazywanego w polityce przestrzennej gminy, w szczególności w kierunku zabudowy usługowej i mieszkaniowej jednorodzinnej, przy czym wielkości wyznaczonych terenów powinny uwzględniać skalę rozwoju miejscowości i przeciwdziałać dezintegracji jednostki osadniczej,
- wyznaczanie nowych terenów pod rozwój osadnictwa odbywać się powinno na podstawie analiz sporządzonych do planu ogólnego,
- należy dążyć do ponownego wykorzystania obszarów, które utraciły swoje dotychczasowe funkcje i/lub walory środowiskowe, a posiadają potencjał do rozwoju funkcji: mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych, usługowych, rekreacyjnych, a także związanych z zieloną infrastrukturą, z uwzględnieniem koniecznych do przeprowadzenia przekształceń funkcjonalno-przestrzennych, rekultywacji oraz działań rewaloryzacyjnych, remontowych czy modernizacyjnych,
- należy dążyć do podnoszenia jakości istniejących struktur podmiejskich, w szczególności:
 - koncentrowania i rozwoju podstawowych usług publicznych oraz powiązanych z nimi przestrzeni publicznych w istniejących i kształtujących się ośrodkach krystalizujących sieć osadniczą
 - wzmocnienia powiązań w transporcie zbiorowym pomiędzy ośrodkami krystalizującymi sieć osadniczą na poziomie lokalnym a ośrodkami wyższej rangi,
 - strukturyzacji przestrzennej obszarów zdegradowanych żywiolową suburbanizacją (rekompozycja funkcjonalno-przestrzenna), m.in. poprzez integrację istniejących małych struktur mieszkaniowych w większe zespoły, uwzględniające w swym programie ogólnodostępne przestrzenie publiczne oraz funkcje ośrodkotwórcze na poziomie lokalnym,
- należy dążyć do tworzenia strategicznych obszarów do zainwestowania produkcyjnego i usługowego oraz ich uzbrajania w infrastrukturę techniczną,

- należy dbać o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- zaleca się, aby rozwój zabudowy produkcyjno-przemysłowej następował przy głównych szlakach komunikacyjnych,
- zaleca się realizację zabezpieczeń zabudowy produkcyjno-przemysłowej w postaci m in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej,
- w przypadku obiektów, dla których pomimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie jest możliwe dotrzymane standardów jakości środowiska, należy utworzyć obszar ograniczonego użytkowania.

4.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na terenie gminy nie jest konieczne wyznaczenie terenów usługowych umożliwiających budowę obiektów handlu wielkopowierzchniowego. Obecnie potrzeby zaopatrzenia mieszkańców w usługi o tym profilu realizują takie obszary znajdujące się w Inowrocławiu.

4.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Dla lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego stosuje się przepisy art. 50-67c ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Na obszarze gminy Inowrocław przewiduje się realizację następujących inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- budowa DK 25 (budowa DK 25 w relacji: granica województwa – Inowrocław – Bydgoszcz – granica województwa ze szczególnym (priorytetowym) uwzględnieniem odcinka Bydgoszcz – Inowrocław. Rozbudowa istniejącej drogi mająca na celu skrócenie czasu przejazdu, poprawę bezpieczeństwa oraz odpowiednie skomunikowanie drogi z pozostałą siecią drogową.),
- przebudowa linii kolejowej nr 131 (prace na ciągu C-E 65 na odcinku Zduńska Wola – Inowrocław – Tczew. Przygotowywana inwestycja obejmuje 175,679 km linii kolejowej w obszarze województwa na odcinku granica woj. – Piotrków Kujawski – Twarda Góra – granica woj. oraz około 32 km linii nr 201 (odcinek Nowa Wieś Wielka – Bydgoszcz), a także 7 km na linii nr 240 (odcinek Terespol Pomorski – Świecie),
- przebudowa linii kolejowej nr 353 (prace na ciągu linii 353 na całej długości w granicach województwa kujawsko-pomorskiego. W ramach projektów przewiduje się podwyższenie prędkości na całym odcinku oraz poprawę innych parametrów np. zwiększenie

maksymalnych długości pociągów. Analiza budowy łącznicy umożliwiającej przejazd bez zmiany czoła w relacji Włocławek – Toruń Główny – Toruń Wschodni – Iława. Projekt zakłada także szereg inwestycji na terenie miasta Toruń na odcinku Toruń Główny – Toruń Wschodni. Zakres prac przewiduje m.in. dobudowę drugiego toru pod pl. Pokoju Toruńskiego oraz szereg inwestycji na terenie miasta, mających na celu poprawę bezpieczeństwa, usprawnienie ruchu, komfortu korzystania z transportu publicznego, między innymi przez przebudowę dworców Toruń Wschodni i Miasto i stworzenie węzła przesiadkowego.),

- budowa turystycznych dróg rowerowych (projekt zakłada budowę turystycznych dróg rowerowych łączących główne ośrodki województwa z obszarami o walorach turystycznych i kulturowych ze szczególnym uwzględnieniem Wiślanej Trasy Rowerowej, Międzynarodowych Dróg EuroVelo 2 i Euro Velo 9.).

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Zgodnie z definicją inwestycji celu publicznego zawartą w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 2024 poz. 1145), działania te obejmują realizację celów takich jak:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, uczelni publicznych, federacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego

i nauki, o których mowa w art. 165 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych,

- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

4.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura komunikacyjna

- należy dążyć do poprawy dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przebudowę/rozbudowę istniejącej gminnej sieci drogowej,
- należy dążyć do wprowadzania priorytetów w ruchu drogowym dla transportu zbiorowego poprzez dogodne usytuowanie przystanków,
- należy dążyć do podnoszenia poziomu bezpieczeństwa drogowego przez:
 - realizację chodników, dróg dla rowerów, przejść dla pieszych i przejazdów dla rowerzystów;
 - działania poprawiające bezpieczeństwo ruchu, w tym m. in.: strefowanie prędkości pojazdów, fizyczne środki uspokajania ruchu (progi zwalniające, wyniesione przejścia dla pieszych, azyle dla pieszych, wyniesione skrzyżowania, małe ronda),
- zaleca się, aby przebudowy dróg realizować zgodnie z wynikami okresowych kontroli stanu technicznego, badań natężenia oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- należy dążyć do budowy i rozbudowy lokalnego układu komunikacyjnego, w tym infrastruktury obsługi transportu zbiorowego (w tym P&R i B&R) w węzłach integracyjnych i przystankach zintegrowanych,
- należy dążyć do adaptacji istniejących tras i urządzeń, ich uzupełnienia, modernizacji i rozbudowy w celu pełnego obsłużenia terenów istniejącego i potencjalnego rozwoju osadnictwa oraz zapewnienia dostępności komunikacyjnej,

- należy dążyć do utrzymania oraz wzmocnienia systemu komunikacji drogowej, pieszej i rowerowej poprzez stworzenie po wiązań terenów przeznaczonych pod zainwestowanie z istniejącą strukturą przestrzenną miejscowości oraz z otoczeniem.

Trasy rowerowe

- określa się możliwość realizacji regionalnych i ponadregionalnych tras rowerowych w postaci:
 - wydzielonych dróg dla rowerów w pasie drogowym (poza terenami zabudowanymi w miarę możliwości należy unikać dróg, na których natężenie ruchu samochodowego przekracza 10 000 pojazdów na dobę, chyba że droga dla rowerów prowadzi np. za ekranem przeciwhałasowym),
 - pasów ruchu dla rowerów lub asfaltowym poboczem:
 - w obszarze zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 10 000 pojazdów/dobę, a dopuszczalna prędkość nie przekracza 50 km/h,
 - poza obszarem zabudowanym na drogach, gdzie natężenie ruchu nie przekracza 4 000 pojazdów/dobę,
 - ruchu mieszanego, rowerowo-samochodowego jezdnią:
 - na drogach o natężeniu ruchu do 4 000 pojazdów/dobę: w terenie zabudowanym w przypadku ograniczenia prędkości do nie więcej niż 30 km/h,
 - na drogach o natężeniu ruchu do 1 000 pojazdów/dobę: poza terenem zabudowanym lub gdy dopuszczalna prędkość wynosi powyżej 30 km/h,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami serwisowymi wzdłuż dróg wyższych klas lub linii kolejowych,
 - ruchu na zasadach ogólnych drogami wewnętrznymi o ograniczonym ruchu pojazdów samochodowych, np. leśnymi,
 - zgodnej z zasadami projektowania uniwersalnego (niezwolone jest prowadzenie tras ścieżkami piaszczystymi, błotnistymi, brukowanymi, nadmiernie nierównymi),
- należy dążyć do budowy infrastruktury rowerowej dowiązującej sieć ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych do węzłów integracyjnych i przystanków zintegrowanych transportu zbiorowego.

Infrastruktura energetyczna

- należy dążyć do poprawy bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć,
- należy dążyć do rozwoju, modernizacji i dywersyfikacji źródeł energii i paliw, w tym ich rozproszenie, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw,

- należy dążyć do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego Unii Europejskiej, zakładającego ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii odnawialnej oraz poprawę efektywności energetycznej,
- dopuszcza się planowanie i realizację urządzeń infrastruktury energetycznej, a także przebudowę, rozbudowę i korekty tras sieci istniejących, jeśli będzie to miało na celu optymalizację funkcji technicznych systemów energetycznych, minimalizację uciążliwości dla środowiska lub usunięcie kolizji przestrzennych – pod warunkiem braku sprzeczności z innymi ustaleniami prawnymi,
- należy dążyć do zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej poprzez zapewnienie co najmniej dwustronnego zasilania wszędzie tam, gdzie jest to szczególnie istotne ze względu na potrzeby społeczno-gospodarcze,
- należy dążyć do uwzględniania w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym potrzeby bezpieczeństwa energetycznego przez m.in.:
 - rezerwowanie pasów terenów wolnych od zabudowy i przeszkód terenowych dla projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej, a na etapie jej eksploatacji zapewniających dostęp do sieci i urządzeń energetycznych,
 - określanie ograniczeń w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu w pobliżu projektowanej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej, oraz źródeł produkcji energii elektrycznej i ciepłej,
 - rezerwowanie terenów przewidzianych pod budowę instalacji i infrastruktury wykorzystywanej do wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (fotowoltaika, farmy wiatrowe, geotermia), z zachowaniem stref bezpieczeństwa, jeśli są wymagane,
 - należy dążyć do przebudowy systemów oświetlenia ulicznego w kierunku energooszczędnych, inteligentnych układów, wykorzystujących źródła odnawialne,
- należy dążyć do tego, aby zaopatrzenie w energię elektryczną odbywało się na podstawie warunków przyłączenia określonych przez gestora sieci, z istniejącej sieci elektroenergetycznej. Istniejącą i projektowaną sieć elektroenergetyczną należy przystosować do planowanego zagospodarowania. Dopuszcza się rozbudowę, przebudowę oraz budowę nowych sieci elektroenergetycznych, kablowych i napowietrznych. Dopuszcza się budowę stacji transformatorowych w każdym terenie, w ilości zależnej od zapotrzebowania odbiorców na energię elektryczną.

Infrastruktura gazowa

- należy eliminować lub maksymalnie ograniczyć negatywne oddziaływanie na środowisko, walory krajobrazu i bezpieczeństwo ludności, obiektów liniowej i punktowej infrastruktury systemów przesyłu i magazynowania gazu, ropy naftowej i produktów naftowych.

Infrastruktura światłowodowa

- należy dążyć do eliminacji braków w zakresie tradycyjnych, podstawowych usług szerokopasmowych oraz usług e-administracji.
- należy dążyć do budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci telekomunikacyjnych, szczególnie na potrzeby szerokopasmowego i światłowodowego dostępu do Internetu.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

- należy dążyć do dalszej rozbudowy sieci kanalizacyjnej i poprawy jej stanu technicznego oraz modernizacji sieci wodociągowej,
- należy dążyć do realizacji indywidualnych i lokalnych systemów utylizacji ścieków,
- należy dążyć do sukcesywnej sanitacji terenów o zabudowie rozproszonej na obszarach wiejskich (przydomowe oczyszczalnie ścieków lub wywożenie ścieków przy zapewnieniu ich oczyszczania),
- należy dążyć do budowy systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków deszczowych z terenów zurbanizowanych, głównych tras komunikacyjnych i obszarów przemysłowych,

Utylizacja odpadów

- należy dążyć do tworzenia właściwych warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, w tym przez realizację inwestycji, wynikających z obowiązującego Planu gospodarki odpadami oraz dokumentów go realizujących,
- zaleca się, aby zasady gospodarowania odpadami prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi oraz ustalonymi przepisami lokalnymi.

Infrastruktura społeczna

- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek kultury, rewitalizacji oraz adaptacji zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek kultury, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do poprawy dostępu do placówek ochrony zdrowia, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej,
- należy dążyć do budowy, rozbudowy i modernizacji placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w tym w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej,
- należy dążyć do racjonalizacji sieci placówek szkół podstawowych, w tym modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury,
- należy dążyć do rozwoju infrastruktury warunkującej zwiększenie dostępności i upowszechnienie wychowania przedszkolnego oraz zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat trzech,

- należy dążyć do wyposażenia ośrodków w ogólnodostępną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację otwartych i zamkniętych obiektów sportowych, niepowiązanych z infrastrukturą szkolną, w dopasowaniu do rangi i obszaru obsługi konkretnego ośrodka,
- należy dążyć do rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej powiązanej z infrastrukturą szkolną, poprzez budowę, rozbudowę i modernizację obiektów sportowych przy placówkach edukacyjnych,
- należy dążyć do upowszechniania prozdrowotnych postaw związanych z aktywnością fizyczną poprzez budowę, rozbudowę i modernizację urządzeń rekreacyjno-sportowych, służących codziennej rekreacji.

4.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

W zakresie infrastruktury energii odnawialnej uwzględnia się obowiązujące regulacje prawne, w tym szczególnie wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od różnego rodzaju obiektów, zwłaszcza budynków mieszkalnych.

Dla obszarów rozmieszczenia farm fotowoltaicznych przewidywana jest lokalizacja obiektów budowlanych niezbędnych dla funkcjonowania farm fotowoltaicznych.

Lokalizacja instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych powinna odbywać się z preferowaniem obszarów i miejsc o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i negatywnego oddziaływania tej infrastruktury na środowisko, w tym na bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe oraz zdrowie ludzi, w tym:

- siłowni wiatrowych wszędzie tam, gdzie brak przeciwwskazań wynikających z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego oraz bezpieczeństwa i obronności państwa, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych,
- instalacji na biomasę i biogaz na terenach wiejskich, w tym na drewno odpadowe, słomę odpadową z rolnictwa, siano odpadowe z rolnictwa, odpady z hodowli i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz z plantacją roślin energetycznych,
- instalacji słonecznych, w tym z systemów fotowoltaicznych (farm) - w obrębie kompleksów najłagodniejszych gruntów rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha i gruntach zrehabilitowanych na cele inne niż rolnicze i leśne.

4.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć z zakresu mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenach produkcyjnych, magazynowych i składowych funkcjonujących w ramach terenów inwestycyjnych dla funkcji produkcyjno-usługowej, służących realizacji polityki aktywizacji gospodarczej gminy.

4.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

- należy dążyć do tego, aby rozwój funkcji rolniczej na terenach gruntów ornych o wysokich wartościach przyrodniczych i użytkowych oparty był na produkcji rolnej (kierunek warzywniczy),
- tereny charakteryzujące się przewagą użytków zielonych wysokiej i średniej jakości powinny być predysponowane do prowadzenia hodowli (z wyłączeniem przemysłowej) - zalecana ekologizacja rolnictwa,
- należy dążyć do kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III,
- należy dążyć do ochrony gruntów rolnych klas bonitacyjnych I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne,
- należy dążyć do tworzenia warunków infrastrukturalnych i transportowych dla lokalizacji inwestycji służących tworzeniu nowoczesnych gospodarstw rolnych, o charakterze wielkoobszarowym i zmechanizowanym,
- należy dążyć do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności),
- należy dążyć do wspierania działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych,
- należy dążyć do ochrony przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- należy dążyć do ograniczania przeznaczania najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych,
- należy dążyć do przeciwdziałania fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw, w tym scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe,

- należy dążyć do wzmacniania wykształconych kierunków produkcji rolniczej oraz zwiększania towarowości gospodarstw rolnych w celu utrzymania wysokiego poziomu i jakości produkcji rolniczej tych obszarów,
- należy dążyć do upowszechniania działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego,
- należy dążyć do działań na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej,
- należy dążyć do wdrożenia działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, tzw. programu azotanowego,
- należy dążyć do kształtowania struktury krajobrazu rolniczego w sposób wspierający zachowanie lub zwiększenie różnorodności biologicznej, przez urozmaicenie warunków siedliskowych roślin i zapewnianie warunków schronienia dla jak największej liczby gatunków zwierząt,
- należy dążyć do wykorzystywania niezagospodarowanych obszarów rolniczych oraz zachęcać i promować przekształcanie pól o niskich klasach bonitacyjnych gleb na zadrzewienia śródpolne, zalesienia, małe zbiorniki wodne itp.,
- należy na obszarach użytkowanych rolniczo dążyć do pozostawiania pasów gruntu wokół oczek wodnych i wszelkiego typu mokradeł, celem umożliwienia rozwoju półnaturalnych zbiorowisk roślinnych w postaci zarośli, szuwarów, ugrupowań roślinności bagiennej, które spontanicznie tworzą się w wyniku braku bezpośredniego użytkowania lub pod wpływem koszenia i wypasu,
- w dolinach rzek należy dążyć do zadbania o zachowanie tradycyjnej gospodarki łąkowej, a zwłaszcza niezastępowanie półnaturalnych łąk przez pola i intensywne użytki zielone,
- należy dążyć do ochrony półnaturalnych ekosystemów (m.in. łąki) w warunkach normalnego użytkowania gospodarczego dużych obszarów,
- należy dążyć do ochrony zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz do zwiększenia ich udziału powierzchniowego, przez popieranie spontanicznego rozwoju drzew i krzewów na miedzach, wokół oczek wodnych i innych miejsc nienadających się do rolniczego wykorzystania,
- należy dążyć do ochrony torfowisk w kompleksach pól uprawnych przez zaniechanie odwodnień i zapobieganie eutrofizacji,
- należy dążyć do tworzenia barier biologicznych, przeciwdziałających się rozprzestrzenianiu zanieczyszczeń przez migrację wodną oraz powstawaniu erozji wietrznej i wodnej,

- należy dążyć do zaprzestania osuszania łąk, torfowisk i mokradł (unikanie nadmiernych melioracji),
- należy dążyć do prowadzenia rekultywacji drobnych terenów zdewastowanych zgodnie z zasadą kształtowania zróżnicowanych warunków środowiskowych, stosując głównie kierunek rekultywacji fitomelioracyjny i krajobrazowy.

Leśna przestrzeń produkcyjna

- należy dążyć do zwiększania lesistości oraz przeciwdziałania fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez leśne zagospodarowanie gruntów o najniższej przydatności dla rolnictwa i w ramach rekultywacji nieużytków,
- należy dążyć do ograniczania zmian przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- należy dążyć do uwzględniania nadrzędności pozaprodukcyjnych funkcji lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej, w szczególności w lasach ochronnych, lasach o szczególnych walorach przyrodniczych, na terenach przyrodniczo wrażliwych (wydmowych, podmokłych, na znacznych spadkach terenu) oraz pełniących funkcje rekreacyjne, w szczególności w granicach administracyjnych miast i w ich bezpośrednim otoczeniu.

4.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obszar zdegradowany obejmuje miejscowości Cieślin, Góra, Jaksice, Krusza Duchowna, Latkowo, Łąkocin, Łojewo, Pławin, Radłówek, Sławęcinek i Tupadły. Natomiast do obszaru rewitalizacji zaliczone zostały miejscowości Cieślin, Jaksice, Łojewo, Pławin, Radłówek i Tupadły.

Do najważniejszych działań w zakresie zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego w tych obszarach należą:

- uporządkowanie „starej tkanki” ruralistycznej poprzez właściwe zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- przebudowa budynków oraz pomieszczeń z przeznaczeniem na inne cele,
- renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,
- wyburzanie budynków o charakterze dysharmonijnym i zastąpienie ich nowymi strukturami,

- wyremontowanie lub przebudowa budynków i infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych,
- przebudowa przestrzeni publicznych: placów, parkingów, placów zabaw dla dzieci, małej architektury,
- tworzenie nowych miejsc rekreacji, terenów zieleni urządzonej,
- poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego; poprawa dostępności do sieci urządzeń infrastruktury technicznej,
- dla obiektów związanych z rolnictwem dopuszczanie również pozarolniczego wykorzystania istniejących obiektów do nowych działalności,
- przywrócenie przestrzeniom i budynkom należnej im roli w strukturze gminy.

Obszarami potencjalnej rekultywacji lub remediacji są tereny złóż surowców naturalnych, w których eksploatacja kopaliny została zakończona lub zaniechana. Rekultywacja obiektów przemysłowych i poeksploatacyjnych powinna być zgodna z decyzjami urzędowymi dotyczącymi działań rekultywacyjnych lub remediacji. Potencjalne zmiany funkcji obszarów będą możliwe po zakończeniu prac rekultywacyjnych i określeniu docelowej funkcji obszarów, z uwzględnieniem aktualnego przeznaczenia terenu w dokumentach planistycznych.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako „wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”. Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ Gmina Inowrocław zaliczona została do Obszarów Strategicznej Interwencji zdefiniowanych jako:

- Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) Inowrocławia,
- Obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa.

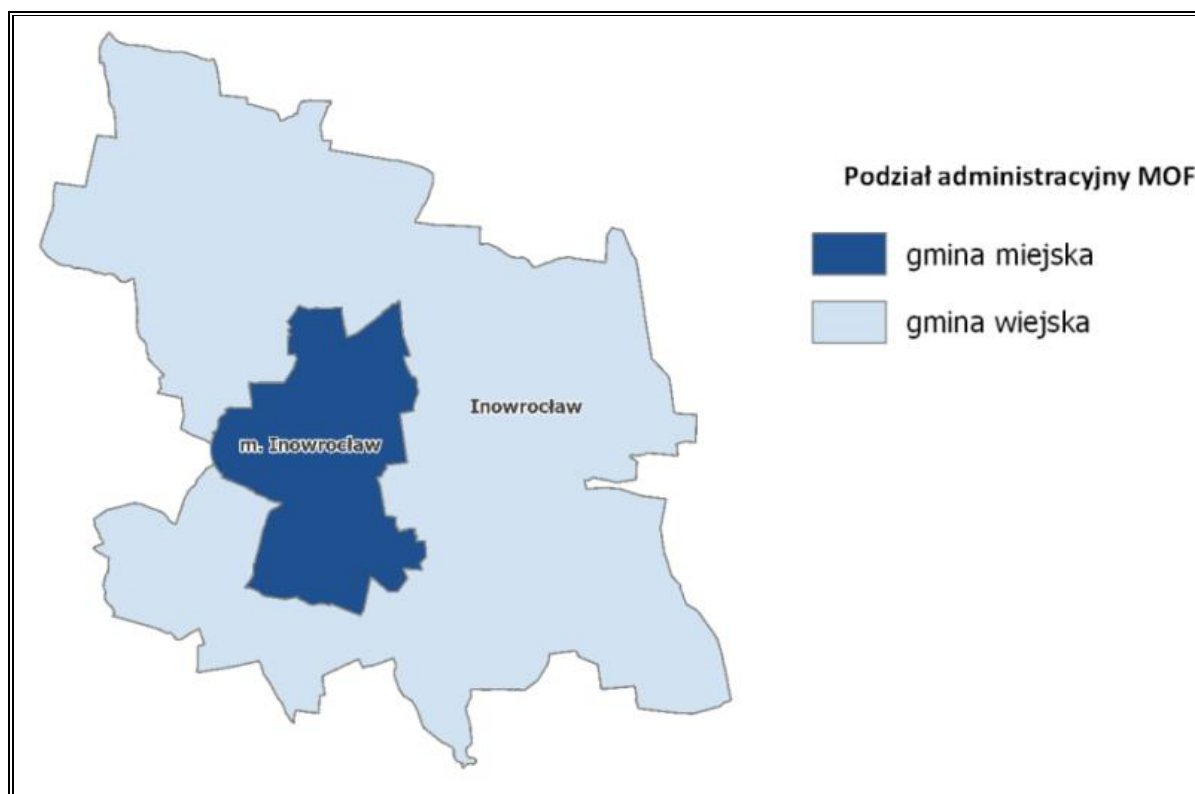
Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) Inowrocławia

MOF Inowrocławia położony jest w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego. Terytorialnie obejmuje miasto rdzeniowe Inowrocław oraz gminę wiejską Inowrocław. Obszar zajmuje powierzchnię 202 km². Na terenie MOF Inowrocławia identyfikuje się występowanie silnych powiązań społeczno-gospodarczych, gdyż miasto Inowrocław pełni rolę siedziby

powiatu inowrocławskiego zapewniając wszystkim mieszkańcom obszaru obsługę z zakresu m.in. administracji, szkolnictwa ponadpodstawowego, opieki zdrowotnej. Ponadto na terenie gminy wiejskiej Inowrocław rozwija się osadnictwo podmiejskie, generujące zwiększone przepływy ludności w zakresie codziennych dojazdów do pracy oraz zaspokojenia potrzeb w zakresie podstawowych usług. Inowrocław, z uwagi na dobrze rozwiniętą działalność leczniczą bazującą na bogactwie naturalnym, jest również jednym z ważniejszych w kraju ośrodków uzdrowiskowych. Obsługuje zarówno kuracjuszy przebywających na leczeniu uzdrowiskowym w ramach gwarantowanych świadczeń, jak i osoby zainteresowane wizytami komercyjnymi, pochodzące z różnych części kraju.⁷

Ponadto na obszarze MOF Inowrocławia zawiązane zostało porozumienie międzygminne w sprawie powołania ZIT Inowrocław dla realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Miasta Inowrocław i Gminy Inowrocław, poprzedzone uchwałami rad obu gmin w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie ww. porozumienia.

Rysunek 11. Zasięg przestrzenny MOF Inowrocławia

Źródło: Strategia Terytorialna Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Inowrocławia
Działania dotyczące MOF Inowrocławia w ramach kształtowania struktur i wzmocnienia potencjału województwa powinny w szczególności polegać na:

⁷ Strategia Terytorialna Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Inowrocławia

- rozwoju potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie działalności badawczo-rozwojowych na rzecz przemysłu – uzupełniająca rola w obszarze kreowania ekosystemu innowacyjności w regionie poprzez inwestycje w sferze B+R, reindustrializacja, logistyka),
- zwiększaniu możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług (szkolnictwo wyższe zawodowe, szkolnictwo ponadpodstawowe, edukacja dorosłych, kultura, specjalistyczna ochrona zdrowia),
- rozwijaniu działalności o znaczeniu lokalnym, ale stanowiących bezpośrednie tło dla pełnienia funkcji regionalnych (edukacja na wszystkich poziomach, placówki wsparcia całodobowego, specjalistyczne poradnie, lokalne instytucje kultury, przestrzenie publiczne oraz aktywność fizyczna i integracja, sprawny transport miejski i podmiejski, stan środowiska w mieście – zwłaszcza stan powietrza),
- porządkowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej (estetyzacja zagospodarowania, deglomercja przemysłu z centrów miast, zachowanie/rekonstrukcja zielonych pierścieni wokół miast),
- wykorzystaniu potencjałów endogenicznych (uzdrowisko, turystyka wodna, inne specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności),
- rozwoju aglomeracyjnego transportu publicznego (w relacjach do obszarów podmiejskich).

Obszar cechujący się niedoborem wody dla rolnictwa

W województwie kujawsko-pomorskim w najbliższych latach coraz bardziej kluczowym zasobem środowiska staje się woda, ze względu na coraz większe jej deficyty, wzmacniane zmianami klimatycznymi. Obecnie główny jej niedobór pojawia się przede wszystkim dla produkcji rolniczej i funkcjonowania środowiska. Nie wykluczone, że w nieodległej przyszłości pojawić się mogą ograniczenia również w poborze wody dla celów socjalno-bytowych czy przedsiębiorczości pozarolniczej.

W celu zapobieżenia niedoborowi wody niezwykle ważne są działania na rzecz racjonalizacji wykorzystania wody, wprowadzania rozwiązań minimalizujących jej zużycie oraz realizacja działań na rzecz zatrzymywania i gromadzenia wody. Priorytetowego znaczenia nabierają też działania na rzecz retencji wody i przeciwdziałanie występowaniu oraz skutkom suszy, które muszą być prowadzone w ciągu najbliższych lat z najwyższą determinacją.

Rysunek 12. Położenie Gminy Inowrocław na tle obszarów cechujących się niedoborem wody dla rolnictwa

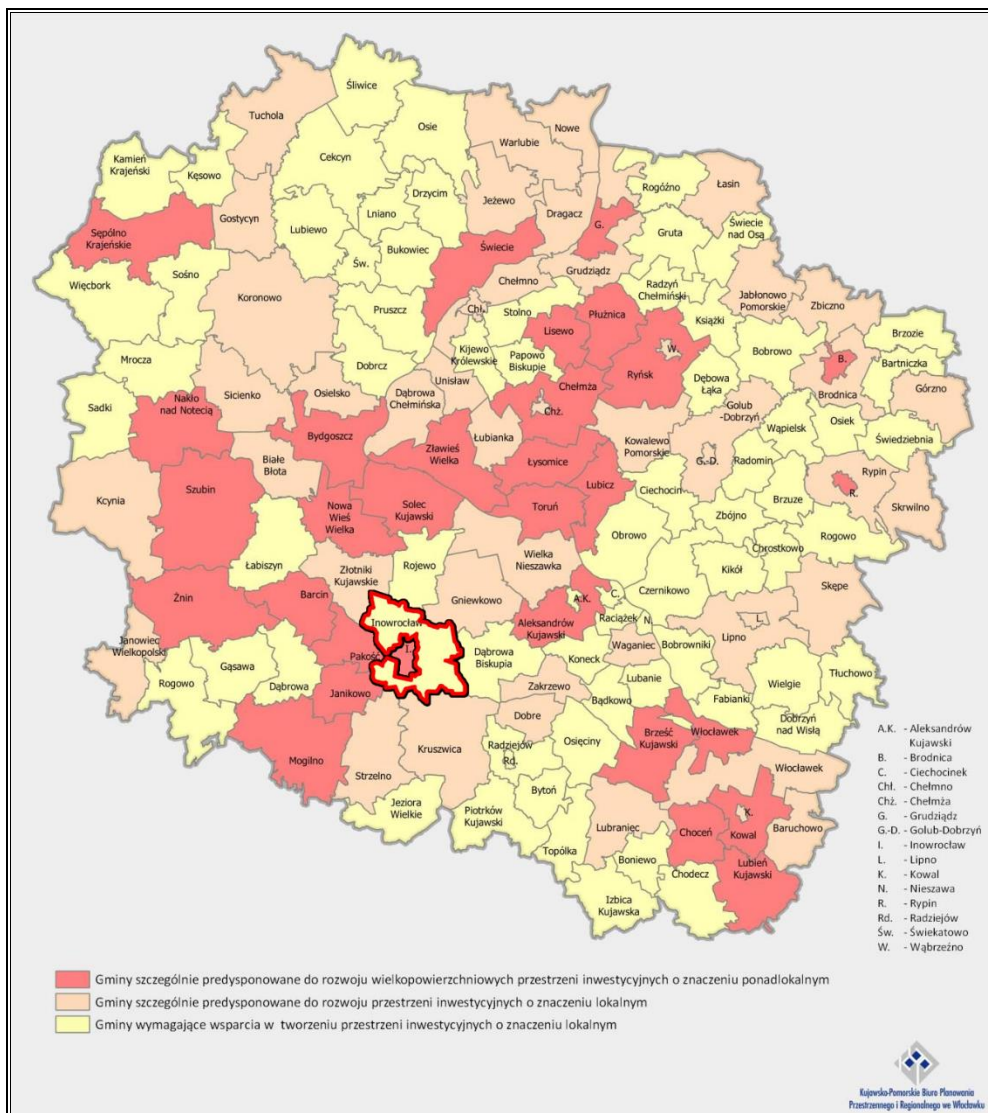
Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie woj. kuj.-pom.

Gmina Inowrocław została wskazana również, jako wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym. W związku z brakiem uwarunkowań sprzyjających rozwoju działalności na tych obszarach, wskazano działania z zakresu sprzyjania lokalnym przedsiębiorcom (łatwość uzbrojenia terenu, niższe koszty realizacji „wspólnej” infrastruktury, dróg dojazdowych, itp.), oraz poprawy ładu przestrzennego, podnoszenia jakości życia i minimalizowania oddziaływania na środowisko. Na terenie województwa w tym zakresie wyróżnia się trzy kategorie gmin pod względem potrzeby i charakteru wsparcia rozwoju terenów inwestycyjnych: gminy, w których są dostępne lub są możliwe do wskazania tereny inwestycyjne o skali wieloprzestrzennej, gminy w których są dostępne tereny o znaczeniu lokalnym oraz gminy, w których należy dążyć do utworzenia

terenów o znaczeniu lokalnym. Gmina Inowrocław należy do trzeciej kategorii. Sąsiadujące z gminą miasto Inowrocław wskazane zostało jako makroobszar inwestycyjny: gminy szczególnie predysponowane do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym

Rysunek 13. Położenie Gminy Inowrocław na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Polityka Terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego

Polityka Terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego w okresie programowania 2021-2027 realizowana będzie w ujęciu 5 poziomów. Gmina Inowrocław należy do poziomu III (MOF Inowrocławia), poziomu IV (poziom związany z miastami powiatowym i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie) do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Inowrocławskiego oraz poziomu V (Stowarzyszenie LGD Czarnoziem na soli).

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Na terenie gminy Inowrocław nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców gminy. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Inowrocław.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Inowrocław,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi zewnętrznymi źródeł finansowania dla działań.

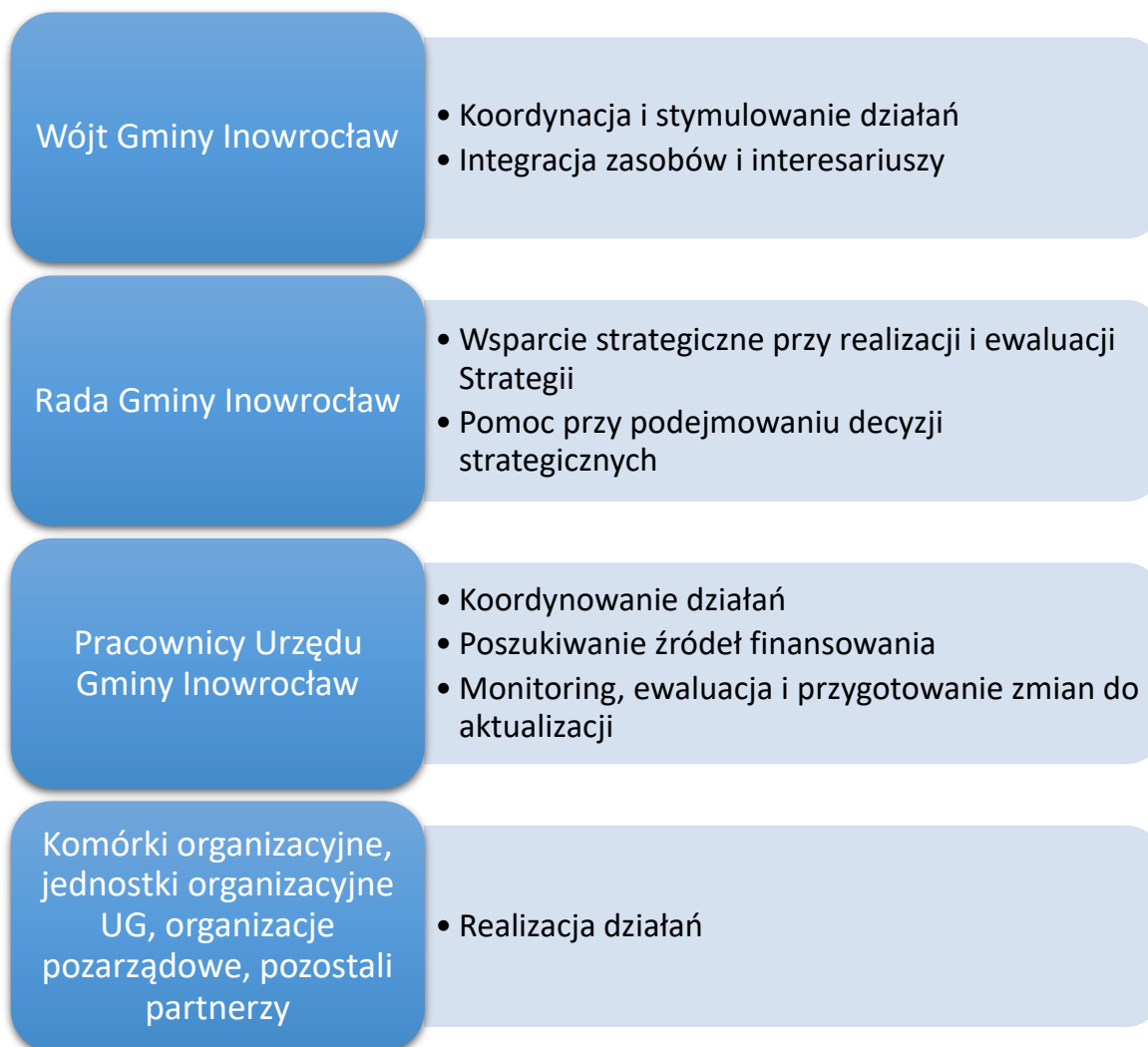
Wójt Gminy Inowrocław będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne wydziały i pracowników Urzędu Gminy Inowrocław oraz kierowników, dyrektorów jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Do stanowisk i podmiotów tych, przede wszystkim należą: Zastępca Wójta Gminy Inowrocław, Sekretarz Gminy Inowrocław, Skarbnik Gminy Inowrocław, Wydział Finansowy, Wydział Infrastruktury, Wydział Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska, Wydział Cyfryzacji, Rozwoju i Inicjatyw Europejskich, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, Centrum Integracji Społecznej w Łojewie, Gminny Zakład Komunalny Inowrocław z siedzibą w Kruśliwcu, Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach, placówki oświatowe oraz Centrum Usług Oświatowych Gminy Inowrocław w Sławęcinku.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, za których realizację odpowiadać mogą organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy oraz mieszkańcy gminy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Inowrocław (liderem i koordynatorem).

Rysunek 14. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne,

w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy należy wziąć pod uwagę, określając ustalenia planu ogólnego gminy, który zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Dodatkowo, rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie w Urzędzie Gminy do wglądu. Na stronie internetowej znajdować się będą również informacje w zakresie spotkań oraz realizowanych działań w ramach dokumentu. Stąd wszyscy zainteresowani będą mogli czerpać informację i wziąć udział w organizowanych spotkaniach dotyczących realizacji Strategii.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu

i opracowywaniu informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Inowrocław, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonym na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 poz. 1465). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej

wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Inowrocław, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie,
- fundusze celowe,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej,
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach bieżącej działalności Urzędu Gminy. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami organizacyjnymi, spółkami komunalnymi, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Inowrocław

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11
Cel strategiczny 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny									
Cel operacyjny 1.1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny	Zwiększenie jakości edukacji								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne. (m.in. Ministerstwo Kultury); Rządowy program Maluch +.
	Ochrona zasobów kulturowych								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne. (m.in. Ministerstwo Kultury).
	Poszerzenie oferty kulturalnej								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne. (m.in. Ministerstwo Kultury).
	Wsparcie organizacji pozarządowych								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo, które nie jest wykluczone społecznie	Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zapewnienie form wsparcia dla osób z uzależnieniami								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zwiększenie dostępu mieszkańców do usług społecznych								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna	Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.4. Budowanie marki turystycznej	Działania informacyjno – promocyjne we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 2. Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o bliskość miasta Inowrocław									

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 2.1. Oferta inwestycyjna gminy o wysokim potencjale	Wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.2. Rozbudowana infrastruktura techniczna	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej i okołodrogowej								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Modernizacja infrastruktury wodociągowej								Budżet gminy; Budżet NFOŚiGW w Warszawie; Budżet WFOŚiGW; KPGK Sp. z o.o.; PROW 2021-2027; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej								Budżet gminy; PROW 2021-2027 Środki własne mieszkańców; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie transportu publicznego								Budżet gminy; Budżet PKP; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozbudowa sieci teleinformatycznej i elektroenergetycznej								Budżet gminy; Środki własne podmiotów zewnętrznych; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa sieci szkieletowej regionalnych tras rowerowych								Budżet województwa; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.3.	Wsparanie działań służących rozwojowi budownictwa mieszkaniowego								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.

Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2024-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania						Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.	
		2024	2025	2026	2027	2028	2029		2030
Dobre warunki dla rozwoju mieszkalnictwa	Modernizacja obecnych budynków i mieszkań komunalnych oraz budowa nowych								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel strategiczny 3. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska									
Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu	Realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego								Budżet gminy; Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; Budżet NFOŚiGW w Warszawie; Budżet WFOŚiGW ; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozwój odnawialnych źródeł energii								Budżet gminy; Środki własne mieszkańców i podmiotów prywatnych; Budżet NFOŚiGW w Warszawie; Budżet WFOŚiGW; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.2. Dobra jakość środowiska przyrodniczego	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych								Budżet gminy; Budżet RDOŚ; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Edukacja ekologiczna mieszkańców								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Sprawny system gospodarowania odpadami								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny	Współpraca gminy na poziomie ponadlokalnym								Budżet gminy; Środki własne jednostek zewnętrznych; Fundusze krajowe i zagraniczne.
	Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego								Budżet gminy.
	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych								Budżet gminy; Fundusze krajowe i zagraniczne.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywności i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów

zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Fundusz ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wnioski o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:

- Cyfryzacja usług publicznych.
 - Infrastruktura i komunikacja.
3. Odporna gospodarka:
- Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
- Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorzady dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorzady mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	13
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy	14
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny	15
Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Gminy Inowrocław	17
Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne	19
Tabela 6. Cel strategiczny 1. Wysoki kapitał ludzki i społeczny	23
Tabela 7. Cel strategiczny 2. Rozwój sektora gospodarczego i infrastruktury technicznej w oparciu o bliskość miasta Inowrocław	28
Tabela 8. Cel strategiczny 3. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	33
Tabela 9. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie gminy Inowrocław	49
Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Inowrocław	88
Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Strefy funkcjonalno-przestrzenne	36
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Struktura osadnicza	39
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Zagospodarowanie terenu	40
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Środowisko przyrodnicze	44
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura drogowa	46
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura kolejowa	47
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	53
Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura techniczna oraz górnictwo	54
Rysunek 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Infrastruktura społeczna	56
Rysunek 10. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Inowrocław – Dziedzictwo kulturowe i turystyka	57
Rysunek 11. Zasięg przestrzenny MOF Inowrocławia	79
Rysunek 12. Położenie Gminy Inowrocław na tle obszarów cechujących się niedoborem wody dla rolnictwa	81
Rysunek 13. Położenie Gminy Inowrocław na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego	82
Rysunek 14. Podział zadań realizacji Strategii	84